

יציאות השבת פרק ראשון שבת

סמורת
השנים

קראי א"ת"י ס"ח הולכי
איב הלכה ית כח
למין ק"ה ט"ע ו"ד
סמון ק"ה ט"ע כ' :
קראי ב"ת"י ס"ט ט"ע ט"ע
ס"ט ט"ע כ' :

בימי לכוין מהו אלך - לא משום שיש לחלק בין נחות לליבון
דהא אמר ר"ע בפרק במה חשה יולאה (לקמן דף כד:) הרי
הוא בנדחה עד שפחה במים אלא לפי שדע אליהו שכך היה המעשה
ור"ח ורש"י פירשו בפרק אע"פ (מנוחה 97 ס"ל י"ט) גבי שמואל

מחלף לה דביחיהו בידא דשמאלא
היינו בימי ליבונה אין נראה כדפרישתי
ור"ח פירש שהוא רגילים לטבול שתי
טבילות אחת לסוף שבוע ולראייתה
שהיא טהורה מדלורייחא בהך טבילה
ואחת לסוף ימי ליבון לקי היה מיקל
איתו האיש ורש"י היה טובא איסור
להשיט מפחה מידו לידה בימי נדחיה
וגרסה לר"י שיש סמך מסדר אליהו
דקתני אמר לה שמה הבחא לו אח
השמן שמה הבחא לו אח הפך ומיהו
החס מסוייסונגע ביק בלצבע הקטטה
ומפרק אע"פ (ס"ט) דאמר אביי מנח'
ליה חלומיה דכובא ורבא מנח' ליה
אביי סדיח אין רחיה כי שמה דוקא
במזיגת הכוס שיש חזיב ויחר כדאמר
החס אכל שאר דברים לא ומהבא
דקאמר אכל עמי וסנה עמי יכול
להיות שלא הקפיד אלא על השכיבה :

דמטה חדא הואי - ופלטני בן ליש
שנען חרב ציט לבינה
(בבבא 97 ב"ד י"ט) איבא למימר
שחוק ממנה היה יותר והיה פתוח
למיר' שלא היה משום יחוד או שמה
סבר כשאלו שלא היתה מקודשת לזר
ומחמיר על עצמו היה מלבא עליה [:
רש"י גרים [וכן ר"מ] ואלו תנן
הני דאמרן ומביח רחיה
דאמר במדרש (פ' משפטים) כל מקום
שנאמר ואלה מוסף על הראשונים
אלה פל אח הראשונים ועל המדרש
קשה לר"י דאלה דברי הברית (דברים
כח) קראי אמה שכתוב למעלה :
ש"י ואלו תנן - דלא קתיי בחר
הכי כדקמיי במהניתינן :
אוכל ראשון ואוכל שני - אי תנן
אוכל ראשון לתוך לא הוה
ידעינן מיניה אוכל שני ואי תנא אוכל
שני הוה אחינא דאוכל ראשון נמי
טעמייהו מטמאי* :

והשוותה משקין טמאים - לא
שיך כזה ראשון וטני
לעולם משקין טמאים הוה אע"ג דלכתי
לא נצור כמו שאפרש בסמוך מ"מ היה
דעתה לגזור מיד ולריכא לאקמיעין
משקין ואוכלין כדאמר בסמוך דהך
דמשקין לא שכיח ואי תנא משקין הא
במים שאובין דמתיי אכל אוכל לא
פסול כלל : **והבא** ראשון ורובו
במים שאובין ואל"ת חיובק ליה שהוא
טבול וי"ל דנפקא מינה דאילו
העריב משמו פסול עד שיחזור
ויטבול : **והתורה** שנפלו על ראשו כו' . ואל"ת מ"ש דבתורה לא
גזרו כ"א בכסל ולא גזרו נמי בביאה כמו בטבול וי"ם וגרסה לר"י
דבתורה לא רצו לגזור יותר אלא דוקא בגפילה כמו שרגילים להפיל
עליהם מים שאובים אחר שטבלו במים סרוחים כדאמר בסמוך והיו
נותנים עליהם ג' לוגים מים שאובים [וע"ע חו"מ גיטין פ"ד ד"ה כהא] :

ועסקין תרומה במנען : והידים . סתמן קודם נעילתן : וטבול וי"ם . ולקמן פריך טבול וי"ם מדלורייחא הוא : והאוכלין והכלים שנטמאו
במשקין . לקמן בעי לה : מאן תנא . מי הוא האומר כן : פסלי . אח התרומה ואלוה תרומה לא תפסול אחרת טוב במנענא :
לא

ושימש תלמידי חכמים להספירו סתמות המשנה ופעמים והוא הנקרא
תלמוד : נדחק . כל שבועה של רחיה ראשונה : ליבויק . כגון זכה
שארפת שבועה נקיים משפקה ורחיה להיות לובשת לבנים לבדיקה
שמה תראה וחסתור ספיריה : בגדה טומאה . ועד שהחא במים
תורה אור לשבילה היא בנדחה דמרכיני משהיה

ונשימש תלמידי חכמים הרבה מפני מה מת
בחיצי ימיו ולא היה אדם מחזירה דבר פעם
אחת נתאררתי אצלה והיתה מסיחה כל
אורו מאודע ואמרתי לה בתי בימי נדותך
מה הוא אצלך אמרה לי חס ושלום "אפי'
באצבע קמנה לא נגע [בין] בימי לכווין
מהו אצלך אכל עמי ושתה עמי וישן עמי
בקרוב בשר ולא עלחה דעתו על דבר אחר
ואמרתי לה ברוך המקום שהרגו ישאל נשא
פנים לתורה שהרי אמרה תורה ואל אשה יי^{חלף}
בגדת זוממחה לא תקרב כי אחא רב דימי
אמר משה חדא הואי במעורבא אמרי אמר
רב יצחק בר יוסף סינר מפסיק בינו לבינה [:
מתני' ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית
תרניה בן חזקיה בן גרון שעלו לבקרו נמנו
ורבו ב"ש על ב"ה וי"ח דברים גזרו בו ביום :
גמ' א"ל אביי ר"ב יוסף אלו תנן או אלו
תנן ואלו תנן הני דאמרן או אלו תנן דבעינן
למימר קמן הא שבע *אינן פולין לאור
הגר ואין קורין לאור הגר ואלו מן ההלכות
שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון ש"מ
ואלו תנן ש"מ : ת"ד מי כתב מגילת תענית
אמרו חנניה בן חזקיה וסייעתו שהיו מחבבין
את הצרות אמר רשב"ג אף אנו מחבבין את
הצרות אבל מה נעשה שאם באנו לכתוב
אין אנו מספיקין ד"א אין שומה נפגע ד"א
אין בשר המת מרגיש באיזמול איני *והאמר
רב יצחק קשה רימה למת כמחש בבושר הווי
שנא' *אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו
תאכל אימא אין בשר המת שבחי מרגיש
באיזמול אמר רב יהודה אמר רב *ברם זכור
ארתו האיך לטוב והנניה בן חזקיה שמו
שאלמלא הוא נגנו ספר יחזקאל שהיו
דבריו סותרין דברי תורה מה עשה העלו
לו ג' מעות גרבי שמן וישב בעליית הדרשן ;
ושמנה עשר דבר גזרו : מאי נינהו שמנה
ע"כ דבר *דתנן אלו פוסלין את התרומה
האוכל *אוכל ראשון והאוכל אוכל שני
והשוותה משקין טמאין *והבא ראשו ורובו
במים שאובין ושהור שנפלו על ראשו ורובו
שלושה לוגין מים שאובין *והספר והידים
והטבול וי"ם והאוכלים והכלים שננטמאו
במשקין מאן תנא האוכל אוכל ראשון
והאוכל אוכל שני מפסל פסלי טמאין
לא

ואי תני משקין ואוכל שני
כ"א אוכל ראשון כ"א
דמעלה ורש"י דהשקין
לגולם טמא כ"א
לא נצור ופוד אוכל ראשון
דחי ראשון לזכוין
היא דחוקר משקין
ס"ט טמא כן מדרגין
[חוס' יצ"ס]

ואי תני משקין ואוכל שני
כ"א אוכל ראשון כ"א
דמעלה ורש"י דהשקין
לגולם טמא כ"א
לא נצור ופוד אוכל ראשון
דחי ראשון לזכוין
היא דחוקר משקין
ס"ט טמא כן מדרגין
[חוס' יצ"ס]

ואי תני משקין ואוכל שני
כ"א אוכל ראשון כ"א
דמעלה ורש"י דהשקין
לגולם טמא כ"א
לא נצור ופוד אוכל ראשון
דחי ראשון לזכוין
היא דחוקר משקין
ס"ט טמא כן מדרגין
[חוס' יצ"ס]

ואי תני משקין ואוכל שני
כ"א אוכל ראשון כ"א
דמעלה ורש"י דהשקין
לגולם טמא כ"א
לא נצור ופוד אוכל ראשון
דחי ראשון לזכוין
היא דחוקר משקין
ס"ט טמא כן מדרגין
[חוס' יצ"ס]

ואי תני משקין ואוכל שני
כ"א אוכל ראשון כ"א
דמעלה ורש"י דהשקין
לגולם טמא כ"א
לא נצור ופוד אוכל ראשון
דחי ראשון לזכוין
היא דחוקר משקין
ס"ט טמא כן מדרגין
[חוס' יצ"ס]

ואי תני משקין ואוכל שני
כ"א אוכל ראשון כ"א
דמעלה ורש"י דהשקין
לגולם טמא כ"א
לא נצור ופוד אוכל ראשון
דחי ראשון לזכוין
היא דחוקר משקין
ס"ט טמא כן מדרגין
[חוס' יצ"ס]

ציוני הלכה

ה"ב. ס"י קנ"ג ע"א.

מסורת הראב"ד

- (יב) ס"י א ה"א ד.
- (יג) ס"י א ה"ב ג.
- (יד) ס"י א ה"ב ב.
- (טו) ס"י א ה"ב ח.
- (טז) ס"י א ה"ב א.
- (יז) ס"י א ה"ב ד.
- (יח) ס"י א ה"ב כב.
- (יט) ס"י ב ה"ב יב.
- (כ) ס"י ב ה"ב יג.

מוסף עליהם הנדה שהוא חייב בכל מיני פרישה בחבוק ונשוק ודברים בטלים^(יב), ומזיגת הכוס, והצעת המטה, והרחצת פניו וידיו ורגליו^(יג), ובאכילת שלחנו^(יד), ובשגירת הכוס ואפילו כוס של ברכה^(טו), ובנגיעת אצבע קטנה שלה^(טז). ואסור להסתכל בעקיבה ובכל מקום הסתר שלה^(יז).

מוסף עליהם הנדה בימי חופתו ולא בעל^(יח) שהוא אסור בכל אלה ואסור להתיחד עמה בלילה.

מוסף עליהם אשת ישראל שקנא לה ונסתרה^(יט) שהיא אסורה בכל אלה ואסורה להתיחד עמו ביום ובלילה, אבל יש לה היתר.

מוסף עליהם אשת כהן שנשבת שהיא אסורה בכל אלה ואין לה היתר לעולם^(כ).

הרי כאן תשע פרישות זו למעלה מזו. נמצא באבל שתיים מהן ובנדה שלש מהן כאשר פירשנו.

7 וראיתי בתשובה לרבינו האי ששאלו אותו על הכלה שנבעלה בעילת מצוה אם צריכה נקיים וטבילה כשאר נדות או לא. והשיב, מנהגא דילן אם בעל וראתה דם אע"פ שראתה דם יגמור ביאתו ופורש (ה*). ונוהגת עצמה כל שבעה כנדה דיתבא לה להאי גיסא כשאר נדות כדי שלא יהא הרגל, וצריכא שבעה נקיים וטבילה כעיקר זבה, אלא שאין אנו מטמאין משכב שתחתיה בשעת בעילה משום דלאו נדה וראי היא אלא ספק.

השגות הר"ז"ה

קשיא מאחר שמלינו שיש לה כל הלילה לצוגרת וקס"ד ה"ה לנערה שהגיע זמנה לראות וראתה שנכנסה של זו עומדת במקום ראיתה של זו ושתייהן שקולות כשקול הדעת להקל ולהחמיר, ולא דיין שאתה אינך מוסיף אלא שאתה גורע ואומר כועל בעילת מזוה ופורש. א"ל רבה אהדורי אפרכי למה לך אוחיב מתני' ב"ה אומרים כל הלילה שלה וב"ש במקום ב"ה אינה משנה. ובדין הוא דלדחיה ליה כדדחיין התם מי סברת כל תלתא ירחי חדא עונה. לא כל חרי ירחי חדא עונה. א"י שאני היכא דראתה מהיכא דלא ראתה, אלא כיון דאיכא ממניחין קשיא בהדיא לא הש לכל זה, והיינו דא"ל רבה אהדורי אפרכי למה לך אוחיב מתני', והוא סבר מעשה רב. ואסקינא רב ושמואל דאמרי כרבותינו וכו' דרב דאדרב נמי לא קשיא דאיכא למימר שאני היכא דלא ראתה אפילו היא צוגרת מהיכא דראתה ואפילו היא נערה, ודייקינן ליה להאי פירושא מעונדא דמניחין סקונאה דאמר לא פליג

(ה*) עור אני אומר להלכה אבל לא למעשה מדיוקא דגמרא דילן וממה שכתב הרב אלפסי ו"ל בהלכותיו הדיא ע"ה ס"ה דרב ושמואל דאמרי הלכה כועל בעילת מצוה ופורש דוקא שהגיע זמנה לראות וראתה, דעל הדיא פסקא דממניחין גרסינן לה. ומאי דקא מוסיב רב חסדא מעשה ונתן לה רבי ד' לילות מתוך י"ב חדש, הכין פירושא, קס"ד כל תלתא ירחי חדא עונה והיא דמטיא לה עונה רביעית בימי צגרות וקס"ד צוגרת שלא ראתה כנערה שהגיע זמנה לראות וראתה דמיא, אלמא כל הלילה שלה בלא פרישה. ובדין הוא דהוה יכול למרמי דרב אדרב דהאמר רב צוגרת נותנין לה לילה הראשון אלא מעשה אליס ליה לאקשווי כדמסקינן צגמרא הוא סבר מעשה רב. ואע"ג דצגמרא אוחיבייה לרב מהאי מעשה כסבורים לומר דצוגרת בעלמא אית לה טפי מלילה הראשון כדי היכי דמהניא קטנות כנערות מהניא נמי נערות כצגרות, לא הש רב חסדא לכל אומן הדקדוקים דמ"מ

לנפש תדרשנו

- א. מנהגא דילן. משמע מלשון רה"ג שאינה הלכה גמורה. וע' בהשגת הר"ז"ה הכא וכן ע' לעיל ס"א א ה"ל כ ובהערה מ שם.
- ב. דוקא... וראתה. וכן משמע דעת הרמב"ם פ"ה הל' יט, מ"מ שם. (והראב"ד שם פליג בהשגותיו.)

ציוני הלכה

ה"ג סי' קצג סעי' א. ה.

מסורת הראב"ד

(כא) עו לעיל סי' א הל' ב.

ואיני עומד על בירור דבריו במה שאמר שאין אנו מטמאין משכב שתחתיה בשעת בעילה משום דלאו נדה ודאי היא, ואלו היתה נדה ודאי כלום יש טומאה וטהרה בזמן הזה לטמא משכב שתחתיה. ונראה מדבריו שאסור לישן על מטתה של נדה אפילו בשעה שאינה במטה משום הרגל. ודוקא נדה ודאי, אבל כלה מותר לישן על אותה מטה אחר שעמדה מאצלו ואפילו באותו סדין

השגות הר"ה

ונתנין לה בעילת מלוא שם תראה לאחר מכאן אפילו בו כלילה פורש ממנה ואם לא תראה אחר מכאן אינו פורש לעולם. ולדברי ב"ה אינו פורש כל הלילה ואפילו תראה אחר ביאה ראשונה, ולאחר הלילה אם תראה פורש. ואם לא תראה אינו פורש. נמצא שאפילו ב"ש לא חייבונו לפרוש מבעילת מלוא כשלא תראה אחר. וכשחזרו רבותינו ונמנו, גזרו שיהא פורש ממנה מיד עד שתספור ז' לראיית שראתה מתוך בעילת מלוא. וזה הוא שאמר שמואל כל ההיא הלכתא דפרקא אחרינא לאפוקי אפילו מבית שמאי שלא החמירו כל האורך. והיינו דאמרינן בגמרא דילן כי הוּוּ ביה ר' יוחנן ור"ל בתנוקה, כלומר דפרקין דתנוקה, לא הוּוּ מסקי מינה דמסקי תעלא מבי כרנא, כלומר שלא הוּוּ למדיס לעשות מעשה לא כדברי בית שמאי ולא כדברי בית הלל בהגיע זמנו לראות וראתה. אלא נועל בעילת מלוא ופורש. ואם תשאל עוד מאי טעמא לא פירשו הכי בגמ' דמימריה דרב דבוגרת כשאמרו אבל תראה אין נותנין לה אלא בעילת מלוא בלבד, למה לא אמרו שיפרשו דהא אית ליה לרב פרישה. תשובתך אין זה מקומו של הפירוש הזה להזכיר כאן הפרישה דאכתי לא נחתינן למעקרא לתתנינן מקמי דבייתא, ובמסקנא דאסיקנא כרבנותינו שאפילו נעברה וראתה חייב לפרוש הוכר הדבר דבוגרת כל דכן הוא. לפיכך לא פירשו הדבר כאן ואמרו סתם אין נותנין לה אלא בעילת מלוא ותו לא. לרבנותינו כדאית להו דפרישה מיד ולתנאי דמתני' כדאית להו דשראתה דם לאחר מכן ואפילו בו כלילה. כל זה כתבתי להגדיל תורה ולקיים דברי הרב אלפסי ז"ל. והדן אותי לזכות המקום ידינהו לכך זכות.

לנפש תדרשנו

היראה לרבנו יונה. ואפשר דר' יונה פליג על רבנו בהבנת דברי רה"ג. שר' יונה דקרק בלשון "מטמאין משכב שתחתיה", והרי בריני טומאת משכב אין הבדל בין השוכב על המטה לבין היושב על המטה. ה. אפי' בשעה שאינה במטה. וכן לשון הרמב"ן (פ"ח דין ו) והרשב"א והרא"ש, מיהו בטוש"ע איתא ראסור אף שלא בפניה, וכן משמע מפשטות לשון רה"ג שמטמאין משכב מתחתיה. ואפשר דרבנו דרעמיה גם מרוד לזה ולא האריכו לפרש.

רב בין ראתה בין לא ראתה, וכי לא פליג רב מאי הוּוּ חיפוק לי משום אידך דרב ושמואל דאמרי תרווייהו הלכה נועל בעילת מלוא ופורש, אלמא אי לאו דראתה לא היה מנימין טועה ולא היה ממ דרך ולא היה שמואל קורא על רב לא יאונה לדיק כל און. שמעינן מינה דכל הני שמעתתא דריש פרקא (המשנה) הלכתא נינהו, וכן נראה מדברי הרב אלפסי ז"ל שכתב הכל בהלכותיו. ומה שהביא מן הירושלמי, ומעשה דר' ינאי דעקר אפילו מתנוקה שלא הגיע זמנה לראות^(ב), מדת חסידות היא וחומר שהחמיר ר' ינאי על עצמו, וכל המחמיר מע"ב. ואם ישאל אותנו שאל תינה דר' ינאי אפשר לומר שהוא חומר לפי שמעשה היה, אלא מימרא דשמואל בגמרא רבני מערבא דאמר כל ההיא הלכתא דריש פירקא אחרינא דנדה להלכה אבל לא למעשה. הא קשיא דשמואל דשמואל דבגמרא דילן לא החמיר שמואל אלא בהגיע זמנה לראות וראתה והתם אמר כל ההיא הלכתא כל לאחויי מאי לאו לאחויי כולה מתניתינן. ויש לנו להשיב בזה ב' תשובות גדולות. שאם היינו אומרים דפליגין תרי גמרי אהדדי לא הוּוּ בזה שום חימה, ועוד יש לנו להשיב תשובה נכונה, לעולם מימריה דשמואל אראתה ועודה בבית אביה קאי כעין גמרא דילן, ומאי כל, לאפוקי מדב"ש ולאפוקי מדב"ה דאפי' לב"ש שמחמירים במשנתנו ולא החמירו כל האורך, שלא הזכרה פרישה במשנתנו כל עיקר, שכשאמרו נותנין לה בעילת מלוא לא אמרו שיהא פורש ממנה מיד אלא דאם תחזור ותראה לאחר בעילת מלוא אפי' בו ניום הוא חייב לפרוש ממנה דומיא דמתנית ד' לילות. ועד שחיה המכה, שאין חייב לפרוש ממנה עד שתראה לאחר ד' לילות א"צ לאחר שחיה המכה, הכא נמי כשאמרו ב"ש במשנתנו

- ג. מדת חסידות היא. בזה פליג הר"ה על הרמב"ם פ"א ה"ח, ועל רבנו לעיל סי' א הל' כ.
- ג. שיהא פורש מיד. גם בזה פליג הר"ה על הרמב"ם (פ"ה הל' יט), וכן מודה רבנו שם בהשגותיו לפי דעת בית שמאי. וע' סד"ט סי' קצג ס"ק א.
- ד. לישון על מטתה. בשו"ע סעי' ה ובט"ו שם מבואר שאף אסור לשבת על מטתה. וע' חרושי הגהות על הטור שכ' שכן מבואר בס'

ציוני הלכה

ה"ד. רמ"ח סי' קלג סעי' א.

מסורת הראב"ד

(כג) עי' לעיל סי' א הל' ב בטעם האיסור. וע"ע שער הכתמים סי' ג הל' כז ובהג"ש שם בגדר נדה זו.
(כד) לא מצאתי היכן מבואר שם דין בדיקת בחולים. וזו כנראה רבנו ששם מבואר אופן בדיקת הנדה והיבה. והוא כפי ג הל' א. ועי' כעין לשון זה בשער הכתמים סי' ג הל' כה.

שהדם עליו. ואע"פ שאין זה מן ההלכה הרי הם דברים שהדעת מכרעת עליהם.

והאי בועל בעילת מצוה ופורש דקאמרינן לא פורש מיד הוא, דאם כן נמצא יציאתו הנאה לו כביאתו, אלא ממתין עד שימות' (ו) ופורש מיד מן המטה או שפורשת היא מאצלו. ולגעוץ צפרניו בקרקע עד שימות אינו צריך שהרי התירו לו לגמור ביאתו, אלא עומד עד שימות ופורש. וזו היא גמר ביאה דקאמרינן. ואסור לעשות אחר כך שום הרגל כנדה גמורה. ואיכא מאן דאמר דהאי דאמרינן בועל בעילת מצוה ופורש לא שנא היכא דבעל ומצא דם ולא שנא היכא דבעל ולא מצא דם, דחיישינן שמא עם צער הבתולים אתא דם החדר שהוא טמא". ואיכא מאן דאמר דוקא היכא דבעל ומצא דם, אבל לא מצא דם אינו צריך לפרוש. ומסתברא לקולא⁽²⁾. והוא דבדקה שפיר בבית החיצון ולא חזיא שום אדמימות, מפני שהיא כבדיקת הנדה והזבה כדכתבינן לקמן בשער הבדיקה⁽³⁾. ודומה לי כי מפני החומר הזה נהגו מעוכות של בית רבי (נבטל לז) שלא יבאו לידי זה הספק בבעילת מצוה.

הצור ברחמיו יצילנו מחטא ומכל מכשול ועון,
ויוריענו ארחות חיים שובע שמחות את פניו. אמן.
נשלם שער הפרישה,
שכח והודאה לבורא קצוות ששה.

שינויי מהדורות

4. תמלית הלכה זו מובאת בכ"י סי' קלג בשם הג"מ (פי"א ס"ק ג) בשם רבנו. ובמהדורות הקודמות ליחא.

השגות הרז"ה

(1) ומ"ש הרב כנעל בעילת מצוה ממתין עד שימות האבר אין לנו דבר זה אלא כמשמש עם הטוהרה והמרה לו נטמאתי ונטמאת ימי ורחוק זה מנחמה שדמיה טהורין. ואשריך שער הפרישה שכנסת נטמאת וילאת בטוהרה.

לנפש תדרשנו

ואיסור כפרישה, מיהו לא מבואר ריש איסור כיאה בהנאת המתנה. והנה מרבני הרשב"א הג"ל מבואר דפשיטא ליה דהמתנה גם נחשבת כביאה. מיהו אפשר שאין כן דעת רבנו, וטעמו משום שלא נעשה מעשה בהמתנה, וכוה תיושב תמיהת הרשב"א.

ח. אתא דם החדר שהוא טמא. יסור זה דחיישינן לדם גדה מבואר בראב"ן ס' שיט, "אגב דם בתולים אתי דם נדה". מיהו שם לא מבואר דחיישינן לזה אף באופן דלא מצאה דם. ואף משמע קצת להפך.

ט. ומצאה דם. כן מרוביק בלשון תשובת רה"ג (לעיל הל' ב) "שאם כעל וראתה דם".

1. שאין זה מן ההלכה. ונ"מ שמקילים בזה גבי בעילת מצוה משא"כ בשאר ההרחקות האסורות מרינא, כמבואר בטוה"ע. מיהו דעת הרשב"א לא משמע כן, וז"ל (תוה"ב ריש ש"ב): "נראין הדברים ק"ו שאפי' להציע מטתו בפניו אסור משום הרגל עברה, לשכב על מטתה ממש שיש הרגל יותר לא כל שכין". משמע שהרחקה זו אסורה מהדיו, וכן משמע קצת שם ממה שמונה הרשב"א הרחקה זו בכלל שאר ההרחקות. וכן לא מביא הרשב"א כלל את הקולא דרבנו בבעילת מצוה.

2. ממתין עד שימות. תמה הרשב"א (תוה"ב ה): "ותמה על עצמך, ליהנות בגמר ביאה מותר, לפרוש כדי שלא יהנה אסור". והנה בגמ' שנועות ית. ית: מבואר דכאיסור כיאה יש איסור בכניסה

משמרת הבית בית שביעי שער ראשון בדק הבית

בשער הפרישה

השער השני

שער הפרישה

הקבר שאין פתיחת קברות לדברים קטנים כאלו: דבר זה שאמרנו בין במעבורת שהפילה כמין אילוי בין בשאינה מעוברת כל שנמחו טמאה נדה ואם לאו פהורה ברא' בזמן שהן יבשין אבל אם יש עליהן דם ואפי' מעט להלכות לא ידענו שם נדה אין לו שיעור אלא אפילו כהרדל ואפילו פתוח מיכן. כמה יהיו הדינים הפורשין כל מעת לעת. מעבתו ברוך. ג' צפורן ולא נימחו בידוע שאינו רם מיעד זה רחוק הוא יותר משריית הדינים הפורשין וכל שלא נמח' ע"י מיעד זה בירוד שלא ימחה ע"י הדינים ואפי' שרויין מעת לעת כמים פורשין ופורה:

כתוב עם כסב המכס דאסור לאכול עמה על השולחן וכו' **אמר הכותב** מעולם לא שמענו דבר זה ואולי הוא סיו' המגיד

כתב החכם דאסור לאכול עמה על השולחן כי הא דתנן לא יאכל הוב עם הזבה ע"כ ודלן דברי האונגר דדוקא בשולחן שיהיה בפני עומן או שמוכין סמוכין אבל אם היו עם אחרים אולכין ומסטיקין ביניהן מופר: עוד

בפורשין יהודה בן נקוסא אומר מעת לעת תחלתן אע"פ שאינן סופן רבי שמעון בן גמליאל אומר פורשין צריבין שיהו פורשין כל מעת לעת. ור"ח והראב"ד ז"ל פסקו כרבי שמעון בן גמליאל ואם תאמר כי לא נימוחו נמי תיפוק ל' משום דאי איפשר לפתיחת הקבר בלא דם פלוגתא הוא בפרק המפלת וקיימא לן כמאן דאמר הכין וכמו שיתבאר בשער היולדת. יש לומר דהני דבר מועט נינהו ולכולי עלמא לית להו פתיחת הקבר ואפי' ר' יהודה מודה בהו. ותרע לך מרפליג רבי יהודה בפרק המפלת בחתיכה ולא פליגי בהמפלת כמין קליפה. ועוד שמעינן לה מדקתני בפרק המפלת למטה מההיא מתניחין

בהמפלת כמין קליפה המפלת כמין דגים וחגבים ושרצים אם יש עמהן דם טמאה ואם לאו טהורה. ואמרינן עלה בגמרא וליפלוג נמי רבי יהודה בהא כלומר וליתני רבי יהודה אומר בין כך בין כך טמאה כדפליג נבי המפלת חתיכה משום דאי איפשר לפתיחת הקבר בלא דם ואם איתא ליקשי נמי הכין במציעתא דלעיל מיניה דהיינו המפלת כמין קליפה אלמא כמין קליפה ושערה ועפר ויבחושין פשיטא להו דמדינא ליכא מאן דאמר שיש להן פתיחת קברות ומעמא דמלתא כדאמרן דדברים קטנים כאילו אין לה פתיחת קברות והא דאמר ריש לקיש נבי המפלת כמין דגים במחלוקת שנויה ורבנן היא דוקא בההיא הוא דאמר אבל המפלת קליפה ושערה כ"ע הוא דלית להו פתיחת הקבר. וכן פסק גם הרב ר"א ז"ל כמה דברים אמורים שאם לא נימוחו טהורה בזמן שהן יבשין גמורין שאין עמהן דם כלל הא בלחים שיש עליהם שום ליחלוח דם טמאה נדה דדם הנדה אין לו שיעור אפי' כהרדל ואפי' פחות מיכן:

השער השני

הפרישה

תניא באבות דר' נתן ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב יכול יחבקנה וישקנה וידבר עמה דברים בטלים כל' דברי הרגל ת"ל לא תקרב יכול תישן עמה בבגדיה על המטה ת"ל לא תקרב. מעשה באדם אחד שקרא הרבה ושנה הרבה ושימש תלמידי חכמי' הרבה ומת בחצי ימיו והיתה אשתו נומלת תפליו ומחזרת בהן על בתי כנסיות ובתי מדרשות נזרמן לה אליהו זכור לטוב אמר לה בתי אותן שלשה ימים הראשונים כלומר ימי זיבה מהו אצליך אמרה לו לא נגע בי אפילו באצבע קטנה. כל אותן ימים האחרונים כל' ימי הספירה מהו אצליך אמרה לו אכלתי עמו וישנתי עמו בבגדי על המטה וכשרו לא נגע בבשרי אמר לה ברוך המקום שהרגנו שלא נשא פנים לתורה שהרי אמרה תורה ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב שום קריבה בעולם. ואיתא נמי במסכת שבת פרק קמא כתב הראב"ד ז"ל מדברי רבינו האיי גאון ז"ל שאסור לישן על מטתה אפילו אינה עמו במטה משום הרגל עבירה ונראין הרברים קל וחומר שאפילו להציע מטתו בפניו אסור משום הרגל עבירה לישכב על מטתה ממש שיש הרגל יותר לא כל שכן. וכן אמרו לאכול עמה על השולחן ואין צריך לומר בקערה אחת וראיה לדבר דתנן לא יאכל הוב עם הזבה מפני הרגל עבירה. והתם על השולחן אחד קאמר מפני שהשוו אותן בגמרא עם עליית עוף ונבינה על שולחן אחד כראיתא בריש פרק כל הבשר. ומיהו בהפרשת טפה בינו לבינה סני וכן נזנו בבשר ונבינה. גרסינן בכתובות פרק אף על פי אמר ר' יצחק בר' חנינא אמר רב הונא כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ ממוינת הכוס ומהצעת המטה והרחצת ידיו פניו ורגליו. מוינת הכוס לפי שהוא הרגל עבירה. ואם שינתה להיכר מותר. וכמו שאמרו שם דכיתרו דשמואל מחלפא ליה בידא דשמאלא. ולא להושיטו לו מיד שמאלה לידו קאמר שזו אפי' בכלים דעלמא אסור אלא שהיתה מונחת ומנתת לו על השולחן ביד שמאל להיכירא בעלמא דביתו ראבי' מנחא ליה אפומא דכוכא. דביתו דרבא אבי סדיא. דביתו דרב פפא אשרשיפא. כתב הרב ר"א ז"ל מדברי רב אחא ז"ל דנדה אסורא למישתי מכסא דגברא. וכתב הוא ז"ל לא ידענא מאי מעמא. ואם איתא להא מילתא בכה"ג בלחוד הוא דאיתא דקא מייחד לה כסא וקא משדר ניהליה משום דקא יהיב דעתיה עילוה. והבין תניא במסכת נדה המשגג כוס של ברכה שלא מרעת בעלה חייב מיתה מפני שדעתו רבה עליה.

השער השני

הפרישה. אכלנו בו ג' עניינים הא' אם לניכס שוכנת כלל עת שסוף שוכנת לפתח את הבית אם לאו ולא לשם כשער הוה עיקור כדריקא מה היה לבי שום מכללי שער הכריקה והעטירה והט' והכ"ה כ"ט. הט"ו דברים שנומתי' לפרט מהשאר והעט' שאינה מניגשת דם כגון שחבתה לניגש והתקטף וכגון טוה אמת סמוך לוחסות כגון כרכוב דם מתחת השמים שהיא אסורה לאחר ג' פעמים כמו שיתבאר וכן נועל את כנפוליה שהיא אסורה לאחר גמר ביאה ללחוסה. השלישי מהם הדברים שנוכס בהם כסרישה בין נומתי' אלו בין נמנן שהיא סותרת. ואכלנו עם זה כל שסירע' נדה קודם שנה עליה כנעל:

צריך אדם לפרוש מאשתו עד שתספור ותמבול ולא מתשמיש בלבד אלא מכל קריבה בעולם ואפי' מדברים המרגילים לערוה שנק' ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב.

רצד

הלכות נדה

רצג

רצד. אסור לשכב על פטחה של נדה אפילו ג

בשעה שאינה במטה מפני הרגל עמידה³³³.

וכל המרובה בהרחקה הרי זה משובח^ל.

ה רצוי לאשה ליתד לה בגדים בימי נדחה

כדי שיהי שונתם וזכרים תמיד שהיא נדה

בהיכר הנכרים³³⁴, בקישי החירו שתקשט

בימי נדחה כדי שלא התגנה על בעלה³³⁵.

ט כל שמתרחק ממנה ביום ראשון של נדה

מתרחק ממנה לעולם עד שתמפור ותסבול כהוגן.

שעדיין היא בכרת כמו שנתבאר³³⁶.

י כשהאשה חוששת לעונת וסתה הוזה מקצת

בעלי הוראה שאינה אסרה אלא בשמשי אבל

שאר פרושות לא התמירו שאין כאן אלא חשש

של דבריהם³³⁷. יא מותר לאדם להתחיד עם אשתו נדה

בבית³³⁸.

יב הלא שונבטה לחופה ולא נבעלה ופירסה

נדה אסור להתחיד עם בעלה, אלא הוא ישן

בין האגשים ואשתו ישנה בין הנשים³³⁹.

פרק תשיעי

כבר בארנו³⁴⁰ שאין האשה טובלת ביום ז'

לספירתה (אלא) עד הלילה, יתר על כן גזרו

שאפילו ביום ז' לא תסבול ביום מפני סדר יום

ז' וז' היה שם דוחק כגון שהיו זלחתה מדינה

זעילות כלילה או שהיה מקום גודלי חיה

ולטטים או מקום צרה יותר³⁴¹, טובלת ביום

ז', לא היה שם דוחק וטבלה מה שעשה עשייה³⁴².

א. דיין התורה שהתא הטובלת מעיינות

בעצמה סמוך לטבילתה וברדת כל גופה שמה

נדה בשבתותיה³³⁵. שבת סו ב זכרים הראשונים

אסור שלא תכחיל ולא תתקשט וכו' עד שבא ר"ע

וליסד א"כ אתה מגנה על בעליה ועי סור שם וש"ע

סעף ט. ועי אדר"ג כל המגבלת עצמה בימי נדחה

רות המכיס נדחה וימנה וכל המתקשטת אין רוח וכו'

ישאל לעלה באות א. 336 337 338 339 340 341 342

עונה, ועי רמב"ם פ"ד הי"ג, ובמ"ע שם הג"ה אחר

ח הגבאי לשון רבנו ושם פ"ד הי"ג, ובמ"ע שם הג"ה אחר

סי קפ"ו וש"ע סעף ב. 338 339 340 341 342

לחקו: או מפני צינות. 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354

רוחצה כמו שהיתה קודם רוחצה בכרת, שאין

לך זכר שמעלה מטומאתה לטהרתה. אלא טבילה

במי מקוה או במעיין³⁴⁰.

ב. צריך והאדם להתרחק מאשתו בימי

טומאה לעולם עד שתמפור ותסבול, שנאמר³⁴¹

ואל אשה בנות טומאתה לא תקרב שום קריבה

בעולם³⁴².

ג. כיצד פורש ממנה, לא יגע בה אפילו

באצבע קטנה³⁴³, ולא ירבר עמה דברים בטלים

המביאין לדידי הרגל דבר³⁴⁴, ולא ישכב עמה

על מטה אחת אפ"י ששניהן בסותן ואינה

נוגעתו הוזה³⁴⁵, יתר על כן לא יאכל עמה

על שלחן אחד ואצ"ל בקערה אחת³⁴⁶, אין לו

אלא שלחן אחד פורסת מטה אחרת לעצמה

משום היכר³⁴⁷.

ד. ואסור להסתכל אפילו בעקבה של אשתו

כשהיא נדה, ואצ"ל בשקיה וכל מקום שאינו

מגולה, וכל המסתכל בהן הויין לו בגים וזרים

שאינו מחוננין³⁴⁸.

ה. ואסור להשיט כליז מידו ליד אשתו נדה

או ליטול מידה, מכיון שהיא אשתו צריכה

הרחקה יתירה³⁴⁹.

ו. כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה

עושה לבעלה חוץ מלעצת המטה בפניו³⁵⁰, ולא

תהא יצוקת מים על ידיו ורגליו לדחוק אוחזין³⁵¹.

ושלא תהא מוחתה לו כוס ומניחתו לפניו על

השלחן כדרכה, אבל אם הייתה מניחתו על

השלחן ביד שמאל, או שנתושב ביה הכסה לפניו

השלחן או על הרב שיושב ביה ששנתה מדרד

המלמשיין, מותר, שהרי יש לתו היכר

להרחקה³⁵².

זשער ה' (ל). 320 ע"י שבת סו ב, ע"ז עה ב.

321 ויקרא י"ז ט"ז. 322 שבת ז' ב, רמב"ם אסו"ב

פ"יא הי"ח ט"ז ט"ז. 323 שבת שם וע"ש

במ"ס סמו"ל, רמב"ם שם. 324 אדר"ג פ"ב ואל

אשר בנת טומאתה לא תקרב יכול יחנקה וישקנה

ודבר עמה זכרים בטלים, רמב"ם פ"א הלכה ד'

325 שבת ז' א, הוא כבוד וכו'. 326 שבת ז' א

לא אכל חוב ז' וכו', רמב"ם פ"א הי"ח. 327 תובא

בב"ב נדחות ס"א, וכו'. 328 מ"ד כ"א, ש"ע סעף ז'

329 כבוד רמ"ם שם, וכו'. 330 מ"ד כ"א, ש"ע סעף ז'

331 תובא כבוד ס"א, וכו'. 332 ע"י כבודות שם וראשונים בשם רש"י

ק"ה. 333 ע"י שבת שם, והובא בה"מ פ"יא אות י.

334 כ"ס בחבורות נפ א וקורשין ט א גבי הוחמק.

רצב

הדושי הרמב"ן

רצא

רצב. כדמ הבא מימי טוהר יבואו לומר שכל שאנו

מטמאין אותה לידה יש לה ימי טוהר, וכן

יבואו לטעות בספירת יובתו ולומר כשם שאין

ד"ס זה מטמא וטוהר בספירה כן היא עולה

והרי הדברים ק"י אם בספירה כן היא עולה

על עצמן שאפילו רואות ד"ס טפה נדחה וישבתו

ז נקיים ולא רצו להוציא עצמן בתקנת ב"ד

שתשב ו', והוא כדי להוציא שתהא ספירת כלן

שהו כל ימיהן ולא נבא ליד טעות כל שכן

שיהא להן לחוש שלא תהא האשה שופעת

ומשמשת, לפיכך כל הרואה ד"ס טפה נדחה

אפילו בתוך ימי טוהר חשב ז' נקיים כאלו

ראתה קודם שהלך, והרי זה בכלל חומר

שהתמורו בנות ישראל על עצמן, אפ"י שמקנת

מקומות נוהגין קולא בימי טוהר, כבר הסכימו

הגאונים ועשו סמיכה והתמירו על כל מי

שיקשה בה, אלא הרי האשה שרואה בימי טוהר

שלא כמו שהיא בשאר הימים שרואה בהן טוהר

ע"י ש"י³⁵³.

אין האשה עולה מטומאתה ויוצאה מדי

ערה³⁵⁴ עד שתמטול אחר הימים הספורים, אבל

הנדה והזבה והיולדת שלא טבלו הבא עליהן

אפילו לאחר כמה שנים חייב כרת, שבימיים

וטבילה תלה הכותב, שנאמר³⁵⁵ ורחצו במים

זה בנין אב לכל טמא שהתא בטומאתו עד

שיטבול³⁵⁶.

א. וכן אינה עולה מטומאתה עד שתהא

טבילה במי מקוה כשר, ולא ירא עליה דבר

חוץ בטבילתה, אבל אם רחצה וקראת אפילו

נפלו עליה כל מילות שבעולם הרי היא אחר

רבנו. 313 ע"י ברבנו לו א (ע"י קמה) ומה שהארנו

בה. 314 ע"י טוהר שם. 315 ע"י לו א. 316 דעת

רבנו הבבאה בטור סו"ס קצ"ד ובמ"ם פ"יא הי"ח

ובהג"ה הרמב"ם בשם רבנו, ובי"ד הראשונים ע"י

ב"י שם ז"ר חמת הרמב"ם אע"י ובמ"ם חתם שער א"ו

היתנים ומורים כדבנו, ועי רמ"ם וכו' קצ"ד סק"א

317 ע"י יבמות ז' א. 318 ויקרא טו ז' ותי' חו"ס

319 ע"י א"ו ד"ה מ"ה, וכו'. 320 ע"י א"ו ד"ה מ"ה

321 ע"י א"ו ד"ה מ"ה, וכו'. 322 ע"י א"ו ד"ה מ"ה

323 ע"י א"ו ד"ה מ"ה, וכו'. 324 ע"י א"ו ד"ה מ"ה

325 ע"י א"ו ד"ה מ"ה, וכו'. 326 ע"י א"ו ד"ה מ"ה

327 ע"י א"ו ד"ה מ"ה, וכו'. 328 ע"י א"ו ד"ה מ"ה

329 ע"י א"ו ד"ה מ"ה, וכו'. 330 ע"י א"ו ד"ה מ"ה

ממה שאמרו כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן הזך מן הטבילה דהוה טבילה מבר ועבר איירי דלא חיי לברוכי (מקדס):

רצט שא"ל למה שאמרו רבותינו ז"ל לצאת בטלית שאנו מצויינע בהלכה לצאת במצות רצט חומי ציצית לפי שיש שאמרו כי אין אסורו אלא משום שאמרו לצאת בטלית מצויינע בלילי שבת לפי שאין זמן ציצית:

תשובה אין אסורו אלא משום שאמרו ז"ל ציצית חשיבי ולא בטלי לגבי טלית ופירוש הדבר לפי שמקצת הציצית ראוי הוא להשלי, עליו לפיכך אינו בטל לגבי טלית אלא חשוב הוא כפני עצמו והוה ליה כאלו דבר עומד בפני עצמו. וכשיצא בתוך כאלו יצא בתוך שלא כדרך מלביש ומשיה' חייב חטאת:

שאלה על הא דאמרו רבנו אומר על המוגמר וכו'. ופירש רבינו חננאל ז"ל הובצע הוא מברך על המוגמר הוא מברך תחלה אם הביאו בתוך המעודה אע"פ שאין דרך ארץ להביא מוגמר על המעודה אלא לאחר המעודה לא תומא כשם שלאחר המעודה כל אחד מברך לעצמו כד בתוך המעודה אלא אחד מברך לכל. והביא ראיה מן ההלמוד ור"י מה בין מוגמר לין מוגמר כולחון מריחין כולחון נתנין כולחון חייבים לברך יין כל אחד מברך לעצמו כשהוא בתוך המעודה וכו' וא"כ הוא שכולן נתנין מה המשי' יש ב"י בתוך המעודה בין לאחר המעודה בתוך המעודה א' מברך לכלן לאחר המעודה כל א' מברך לעצמו:

תשובה כ"ן הוא כמו שכתב רבינו חננאל ז"ל והטעם הוא שמי שמברך המוציא הוא סעודה הוא מוגמר לברך והטעם שהביא מן הירושלמי במוגמר הבא בתוך המעודה הוא טעם יפה כי כשתעלה תמדתו של מוגמר תכל מריחין אותו בבת אחת הילכך צריכין מי שיברך לכולן כדי שיענין כולן אמן בשעת הגאון בו אבל היין אין לכולן הגאון אלא לאחד מןן יש הגאון שיגיע ליד הכוס וישתה ובהוה שעה יכרד עליו. ומה שאמרת כולן נתנין מה הפירש לכולן אבל יש המשי' המעודה בין לאחר המעודה. משכחמך אין בנייהם הפירש בענין אחד מברך המוציא ואם היה הוא המשי' המעודה במברך שאם היה בתוך המעודה יכרד עליו אותו שברך כשהוא בתוך המעודה וכשעלה המעודה נפסק זמנו וחזר המזמן לאותו שנטל ידיו תחילה: **שאלה** (א) זה שאמרו לוח הענינו ופירע (הוא דוקא) במי שיש עליו ימים שאינם ידועים שא **שאלה** (ב) זה שאמרו לוח הענינו ופירע (הוא דוקא) במי שיש עליו ימים ידועים כגון מי אלא יש עליו לצום ימים סתם או אפילו שיש עליו ימים ידועים כגון מי שגור לצום יום שני בשבת או המלישי בשבת עצמו:

תשובה אין הדבר במי שיש עליו לצום יום בעצמו אלא במי שיש עליו מספר ימים וצ"ל שיהא צם אותו ימים אם נודמנה מעודת מצוה או כיוצא בה מה שהיא כבוד לבריות לוח ופירע חזין מחניניה חלום שהגריכו רז"ל לצום אותו יום עצמו שאין לו ללות ולפרע ואפי' בשבת וכ"ש למי שגור יום ידוע בעצמו:

- ע"ו ר"א**
- שאלה ש"ס
- (א) עיין ספר האשכול ח"א סמ"ד פ"ב פ"ג
- והאג"ה פ"ב [ואה"נ] ברכות פ"ח צ"ד [53]
- שאלה ש"א
- (א) עיין תרושי חר"ג שבת ז"ך י"א.
- שאלה רצ"ב
- (א) עיין שו"ת המאנים תוככי סמ"ד חפ"ל
- וע"ז ה"ג פ"ט משבת כ' וה"ה פ"י שט"ב
- וכתובו לרי"ף ועיין אור שמח שם ועיין שו"ת
- המביא מקצ' סמ"ד מ' שובא ר"ב חש"י רב"ג.

לוי ואמר כך יקרא אחריהם ואין בזה משום בושתי. וברכו את ה' ומבורך לא הויה המהלה דחזינו כל יומא בשליח ציבור דאמר ברכו את ה' המבורך קודם תפלה שמונה עשרה לאפוקי ידי חובתו למאן דלא הוה בחולת תפלה ערכית ולית בה אסורא כלל ב. והאי דחזיתם לרב האי גאון גאון ז"ל בתוך חמנים אין הכי נמי שרי למענד דחכי חזינא דכרתי חזינא ביימיא דאית ביה חזון:

רצט שא"ל (א) היין אשר ימונו בו יין מבושל אם נוכל לברך עליו בורא פרי הגפן או לא:

תשובה (א) יהיה תורה מן היין שאינו מבושל מברכין עליו בורא פרי הגפן אבל אם יש תורה מן היין המבושל מברכין עליו שהכל וזה אינו ראוי לקידוש היום מפני שאין אמורים קידוש היום אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח וכוין שיש בזה מן המבושל אינו ראוי לגבי המזבח:

רצו שא"ל (א) על ציצית של פשתן אם הוא מתר או אסור:

תשובה הדבר הזה כבר דרכו לברך בו המאונים ז"ל ור"ב ז"ל מחזיר אותו כמתעסק בו והענין הזה הוא מפורש יפה בהלכות שלט (ומביא הרי"ף בהלכותיו ועיין ב"י א"ח ס"ט ש' שהאריך בלעמו הרב שם ה' ויה"א ר"י):

רצו שא"ל (א) על נדה אשר רחצה על ימי נדהה במים שאובין והיא שומרת שכמה ימים נקיים אם יש לה משכב ומושב או לא:

תשובה אם על עיקר החורה אתה זורש כל זמן שאין נדה טובלת במי מקוה היא כשאר בעליה נדה דכתיב והדהו בנדחה תהא בנדחה עד שתוא במים וצריכה שלא למשכב ומישוב אבל בזמן הזה שאין מתרחקים ממשכבה ומושב על נדה אלא כדי שלא השתנה תורת טוהרה משרא וכוין שמהרה מנדהה ורחצה במים שאובין אין מתרחקים ממשכבה ומישוב ועל זה מונה הע"ם בדרו הוה:

רצו שא"ל (א) מי שרחץ כ"י קבין הואיל ואינה מצוה בזמן הזה אבל רצו שא"ל (ב) מי שרחץ על הטבילה וכ"ש על הדחחה הואיל ואינה מצוה בזמן הזה אבל רצו שא"ל (ג) מי שרחץ על הטבילה וזכה ויולדת מברכין לאחר כך שולחין לוא המשה לך טבילה שהיא מצוה כגון זכה ויולדת מברכין לאחר כך שולחין לוא המשה לך

- ע"ו ר"א**
- שאלה רצ"ג
- (א) עיין שו"ת ר"י, ועיין שו"ת דהב"י ח"א סמ"ד חפ"ל, ועיין פ"א סמ"ד חפ"ל
- והמב"ט מרש"ס בסוף אורחות חיים שם.
- (ב) עיין ספרות המאנים אפי' חיים שם.
- מפשה אברהם א"ר"י סמ"ד חפ"ל, ועיין ב"י א"ח
- ק"ל"ה בשם ר"י אברהם בשם אורחות חיים ונבואר
- כאן. ועיין מחזיקי ברכה א"ח ק"ל"ה סמ"ד חפ"ל.
- שאלה רצ"ד
- (א) עיין מהא שפירש לר"י גאון ח"א קדוש
- ועצוק ידן אות ס"ז ורקע סמ"ד חפ"ל, ועיין
- סמ"ד חפ"ל, ולא הוכיח שהוא חש"י חר"ף, ועיין
- מחזיקי ברכה א"ח סמ"ד חפ"ל, ועיין ח"א קדוש
- למה לא כתבה בשמ"ג במחנה שהאשונים לא
- הוכיחו הרי"ף ברוך י"ן מבושל עיין עוד השלחן
- גי' סמ"ד חפ"ל, ועיין רב"ד הוה פרשת פתח
- ע"ס רבצ"ה חר"ף.

- שאלה רצ"ב
- (א) עיין שו"ת הרי"ף בילגורי סמ"ד חפ"ל
- ושו"ת הגאונים שערי השובה סמ"ד חפ"ל
- ק' וריקניטי סמ"ד חפ"ל, עיין מהא לאשכול
- אלכנעך פ"ט מ' ושבועה נרת חשב"ץ סמ"ד חפ"ל
- מיש ע"ז רב"ג.

עוד נהגו פעמים אחדים לריך לפרוש מן האשה ואעפ"י שלא הרגישה בדם ואלו כן מי שהגיע עת וסתה והביעל את גמולה ומי שהכניסה לנישא וניפייסה והרואה דם מחמת המזג הנגיע עת וסתה כילד כל אשה שיש לה וסת צין וסת קבוע

עליה . ד"א מפני שיצרו רבה עליו ונדה לבעלה נמי להא דמ"א . ומסתברא דלא שנא כוס של ברכה ולא שנא כוס אחר היכא דקא מייחד ליה ומשדר ניהלה אסור דהא קא מעייל דעתיה עילוה . מיהו היכא דקא שתו מההוא כמא ושתה איהו נמי בתרייהו לית לן בה ע"כ . הצעת המטה לא אמרן אלא בפניו אבל שלא בפניו לית לן בה . ואעפ"י שהוא יודע שהיא מציעתו אין בכך הרגל ב"כ אלא בשהיא מציעתו והוא רואה . וכתב ר"ח ז"ל דה"מ בימי ליבנייהו אבל בימי נדתן אסור . פי' ימי ליבון ימי הספירה שהיא לובשת לבנים לספירת שבעה . ולא שיהא הפרש בין ימי הספירה לימים שהיא רואה בהן ממש דהא כתיב וההרה בנדתה דמיניה דרשינן בנדתה תהא עד שתבא במים . אלא מאחר שהחמירו בנות ישראל לישב שבעה נקיים ואפי' ראו דם טיפה כתרדל ויש מהן רואות בימי זיבה ומן הדין בשומרת יום כנגד יום די לה ושובלת למחר ומותרת לבעלה . ויש ג"כ מי שרואה בימי נדתה ומדאורייתא טובלת ליל שמיני וטהורה . והילכך הני שומרת יום שמבלה למחר וכן נדה שמבלה בליל שמיני לראייתה כיון שהן טהורות דבר תורה היקלו בהן לדברים אחרים אעפ"י שהן צריכות לישב שבעה נקיים מדבריה' או מחומר שהחמירו על עצמן וזהו קולו של אותו תלמיד שהיה ישן עמה בימי ליבונה הוא בבגדו והיא בבגדה . ואעפ"י שאמר לה אליהו מן הכתוב שנ' ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב שום קריבה בעולם ה"ק לה כיון שאמרה תורה כל קריבה בתשמיש בנדת דאורייתא אף במה שהחמירו בנות ישראל קריבה כתשמיש אלא שבהצעת המטה בלבד שהוא צורך רו ואין בו הרגל כל כך התירו בימי ליבון אע"פ

עוד שם כתב פעמים אחדים לריך לפרוש מן האשה וכו' : אמר הכותב שכות הדעת אני רואה כאן דומי פומיה כמתן דלא פסע משלח מעולם וכל מי שיש לו מוח בקדקדו אומר כי מה שהסס על המחבר שכתב דעונה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים ואמר הוא שאינו נכון דכדלוי מוכח בשבועות דקודם שמלכה אסורה לו מדלוריו ע"כ אפי' לסי דעתו שמשב שחשה שמעמל בשבועות מוכח כן מלי קושית דא אינו נופסי אומר דהיה שמעמל לא דייקא כהלכתא דלילכה דמאן דלמח וסתמו דלוריייתא נקיס לה והאן קי"ל כמאן דלמח וסתמו דרענן וז"כ קושית אין כאן על המחבר ועוד שכתב הרבה כמה שאמר דהזמ"ת אח בני ישראל אינו אסורה אלא למוחר העונה שמעמל שלמוכה לראות עד סוף העונה וזה כלמה שכות גדול דלזכרה לכני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתה שלמרו עונה סמוכה לפני הוסת שמעמל ולא עונה הסמוכה לאחר הוסת דוקא ולא לפני וסתה ולא הוסת שפסע בדבר זה מעולם . ודע עוד מדלמאן כשילמי האשה שהיא עושה לרכייה הני מזה ר' יודנה אוסרה לפני וסתה ומחירה לאחר וסתה ומחיה אידך ר' יודנה אוסרה לפני וסתה ומחירה לפני וסתה ולא קשיא ה"ל דכנילה למחוי בתחלת יממה הא דכנילה למחוי בסוף לילא כלומר כנילה למחוי בתחלת יממה אסורה לאחר וסתה מותרת לפני וסתה דהיינו בלילה כולה שלפני העונה ושפי' הלילה סמוך ממש לתחלת העונה שנתחלת היום והיכא דכנילה למחוי בסוף לילה אסורה לפני וסתה דהיינו מתחלת הלילה ומוקדם כל היום שלאחר השעה שהיא למודק לראות כה ואפילו סמוך ממש ורכי' יודנה מותרתם אמרס מדלמאן הוסת עלה דהיהא אמר רבא הלכה כר' יודנה ואקשינן ומי אמר רבא כהי וסתא וכזהרסס אח בני ישראל מסומלחס ואמר ר' יאשיא מכאן אזכרה לכני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן וכמה אמר רבא עונה מאי

שבימי נדה ממש אסור . כנ"ל לישב לפי פירושו של ר"ח ז"ל . ומיהו כל שאר הגאונים ז"ל לא חלקו בדבר זה . והרב ר"א ז"ל כתב שהדעת נותנת שאין ראוי לחלק שאם כן אדרבה נפיקה מיניה הורבא דחומרא דאתו מינה קולא היא כיון דקא תוי דמקילינן טפי בימי ליבון לימי נדה . ולפיכך אין ראוי לעשות כן . הרחצת פניו ידיו ורגליו אפי' הוא רוחץ והיא מצוקת שאלו לרחוץ היא בידיה אפילו בלא רחיצה אסור דהא איכא קירוב בשר ואסור ליגע בה אפילו באצבע קמנה . ורחיצה זו אפילו בצונן קאמר . תניא בנדרים בפרק שני אל תרבה שיחה עם האשה שסופך בא לירי ניאוף . רבי אחי בר יאשיה אומר כל הצופה בנשים סוף בא לירי עבירה וכל המסתכל בעקיבה של אשה הואין לו בנים שאינן מהוגנין . אמר רב יוסף ובאשתו נדה . ומן העקב נלמוד לכל מקום מכוסה שבה שמא יבא לירי הרגל . פעמים שאדם צריך לפרוש מן האשה ואע"פ שלא הרגישה בדם . ואלו הן מי שהגיע עת וסתה והביעל אותה בתולה . ומי שתבעה לינשא וניפייסה והרואה דם מחמת תשמיש . הגיע עת וסתה כיצד כל אשה שיש לה וסת בין וסת קבוע בין שאינו קבוע אסורה לבעלה כל אותה עונה שהיא רגילה לראות בה . וכמה עונה יום או לילה . רגילה לראות ביום אסור כל אותו היום רגילה לראות בלילה אסירה כל אותה לילה . דבר זה מדרבנן הוא דמדאורייתא

דמדאורייתא

עוד נהגו פעמים אחדים לריך לפרוש מן האשה ואעפ"י שלא הרגישה בדם ואלו כן מי שהגיע עת וסתה והביעל את גמולה ומי שהכניסה לנישא וניפייסה והרואה דם מחמת המזג הנגיע עת וסתה כילד כל אשה שיש לה וסת צין וסת קבוע
 ונעלה כל אותה עונה שהיא רגילה לראות בה וכמה עונה או יום או לילה רגילה לראות ביום אסרה כל אותו היום רגילה לראות בלילה אסורה כל הלילה וזהו דרבנן הוא דמדאורייתא אינה אסורה עד שתראה כמו שהנבחר בעשר הוסתה ע"כ ואינו וכן דכדלוי מוכח בשבועות נבי היה משמע עם הטערה ואמרה לו נעמלתי דקודם שתראה אסרה לו דאורייתא אבל עיקרן אגרינוי כך הם דסלוגתה הוא וסתה דאורייתא דרבנן למימר וי החק' לה בשעת וסתה בודאי וזהו ופי' בדקא אח"כ ומלכה סבורי' ומלכה דאמרי' דודאי חזאי דאורייתא אמרי' דודאי חזאי ופי' דרבנן לא אמרי' כהא דודאי חזאי לא מחקי' לה סדאי אלא אמרי' וסקן הוא ואפשר דלא חזאי ואם דקא בחד' זמן שרגילה בו שמשך לה דתה ומל' מלכה הרי היא מחזאי דאמרי' דמהי'א שעתה חזאי ואם בדקא ומלכה סבורי' וזהו נפקא לן מינה דאי מחקי' לה בודאי חזאי אסור לו ונעלה לנא עליה עד שיעד שכבר עגלה וטעורה היא ואי אמרת דמסיפא הוא מותר הוא לבעלה לנא עליה אחר שחית ספירת עגלה ופנילה דאמרי' דילמא לא חזאי וחזאי חזאי שמה עובלה שדך השנים לטובל לאלתר שיכלו לעל או להסתל לכוידע לבעליהן לא יסגלו וזכך ומקם צין למר צין למר אפי' למ' וסתה ורבנן לוי' גי' לה שלח רח' אסור לה לקם משגינע וסתה כל אותה עונה כילד אם רגילה לראות בסוף היום או בסוף הלילה אסור לו מלכותה עת עד תשכה או מלכותה וכן עדין השמש ואיכא זה מן הצורה מדכתיב והזרתם את מי ישראל מנשותיהם לפי שדרכו א' וס' לנא בהרגל התשמיש וכן הני יום אסור מלכותו זמן עד שכתב וכן בתחלת היום אסור לו עד תשכה וכן בחליל אסור לו עד זריחת השמש וכן בתחלת הלילה אסור לו עד זריחת השמש כלל של דבר לעולם אסורה לו אחר וסתה עונה וכמה עול' אותו יום או אותה לילה פעמים זמן מחנה פעמים זמן מועט לפי שעת שנת הוסת ולעולם אינה מותרת לו בשנה ואפילו בראת לה שלח וסתה ואפילו בוסת שאינו קבוע מן השתנה אלא שלח נעקר ואיכור

(סי' רל) וכן נוהגים העולם שלא לשמות משירי הכוס שמתה הגדה ולאו נוהגים עוד להדיח הכוס בין שחיה דדה לשחיה דידיה ומנהג כשר הוא (ד) ומשמע דטעמא דמילתא דלא קפדינן אלא שלא ישמה הוא אחריה כדי שלא יבוא לימן לבו עליה ויבוא לידו הרגל דבר אבל לשמות היא אחריו לית לן צה דלחיה לא מרגלא ליה וכן נראה

ה' ולא ישב במטה וכו'. כך הימה נוסחת בית יוסף ותימה מנא ליה לרבינו דלא ישב דהרא"ש צרקה חינוקה לא כתב על שם הראש"ד אלא שלא יישן וכ"כ רבינו לעיל סוף סימן קצ"ג ונראה לי דט"ס הוא זכרון לומר ולא יישן וצפריים אחרים כמובן ולא ישכב והיא הניקטא הנכונה וכ"כ צמרת הצית (נקד"ר ב"ו ריש ע"ג ד.) כו' לדוקא

מדברי הרא"ש שכתוב בסוף סימן זה: (בדק הבית) כתוב בארחות חיים (הל' נדה סי' ט' אות יא) ובקערה לאכול זה מה שהותר זה מותר (ד"ע נדה כאן):

בספר המצות (י) ונוהגין להפסיק אדם אחר ביניהם: (ה) והיו ולא ישב במטה המיוחדת לה אפילו שלא בפניה ואין צריך לומר שלא יישן עמה במטה (י) אפילו כל

(הא) ומ"ש ולא ישב במטה המיוחדת לה. זה לשון הראש"ד (מה"א ב"ו ע"ג ג:) כתב הרא"ש (בעה"ט סוף שער הפרישה) מדברי רבינו הא"י גאון וז"ל נראה שאסור לישן על מטתה אפילו אינה עמו במטה מפני הרגל עזירה ונראין הדברים (ק"י) שאפילו להניע מטתו צפניו אסור משום הרגל עזירה לשכב על מטתה ממש שיש הרגל יותר לא כל שכן ע"כ וכן כתב הרב המגיד (אסור"ג פ"א הי"ט) בשמו וצ"ע הרמב"ן (פ"ח ה"ו) וגם הגהות (שם אות ט) כתבו כן בשם הרמב"ן וכבר כתבתי לשון הראש"ד בארוכה בסימן קצ"ג (עב: ד"ה וטוב) כמו שכתבה הרא"ש צרקה חינוקה (סי' ט) וכתב רבינו דאסור אפילו שלא בפניה דהרהור איכא אפילו שלא בפניה ואע"ג דהראש"ד לא אסר אלא לישן על מטתה משמע לרבינו דהוא הדיון דאסור (ג) לישב עליה דשיעוריה עליה נמי איכא הרהור ומלך הרהור יבוא לידו הרגל עזירה:

צמטה וכו': מצאתי בהגהות כו' סמ"ק ישן מה"ר פרץ שכתב אשה נדה יכולה לשכב אסדיני בעלה ונוהרות מסדינים ששכב עליהן איש אחר פן תתעבר משכנת ורע של אחר ואמאי אינה חוששת פן תתעבר ננדוטה מש"י של בעלה והיא הולד בן הנדה והשיב כיון דלין כלן בילא אסור הולד כשר לגמרי אפילו תתעבר מש"י של אחר כי הלא בן סירא כשר היה אלא דמש"י של איש אחר קפדינן אהבנתה גזירה שמה ישא אמתו מאצו כדאיתא ביצמות (ל:) עכ"ל:

(וא) ומ"ש ואין צריך לומר ש"א יישן עמה על המטה ואפילו כ"א אחד ואחד בבגדו ואין נוגעין זה בזה. צע"ל דאפשיטא פ"ק דשבת (דף י"ג.)

מ"ש ואין צריך לומר ש"א יישן עמה במטה ואפילו כ"א אחד ואחד בבגדו ואין נוגעין זה בזה. צע"ל דאפשיטא פ"ק דשבת (דף י"ג.) מדכתוב (יחזקאל י"ו) ואת אשת רעהו לא תמא ולא אשה נדה לא יקרבו מקיש אשה נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא צנצנו והיא צנצנה אסור אף אשתו נדה הוא צנצנו והיא צנצנה אסור והתוספות (פנהד"ן לו.) ד"ה המורה) הקשו כיון דיוסור איסורא דאורייתא הוא כדדרשנין (קדושין פ:) מבי יסומן (דברים י"ז) אמאי שרינן ליסודי עס נדה ולא אסרינן ליה מהיקישא דאשת רעהו וכדלמרינן צרקה דיני ממונות (פנהד"ן דף ל"א.) סוגה בשושנים (שיר השירים ג.) המורה העידה עלינו שאפילו בסוגה בשושנים לא יפרטו בהן פרטות והוא צנצנו והיא צנצנה דלא הוי אפילו באשת איש אלא מדרבנן היכא דליכא יחוד כגון דהפתח פתוח לרשות הרבים אסרינן נדה מהיקשא דאשת איש אסורא אלא וי"ל דמסתבר טפי לאסור הוא צנצנו והיא צנצנה לפי שמתקרבין ונהנין ומתממין זה מזה ואפילו היכא דליכא יחוד אסור עכ"ל ועיין שם פ"ק דשבת ופרק דיני ממונות: ופ"י זה מה שכתב רבינו אפילו כל אחד ואחד צנצנו ואין נוגעין זה בזה היינו לומר שאין נוגעין בקירוב צר זה בזה אלא ודאי נוגעין זה בזה צנצניהם ומתקרבין יחד ומתממין זה

(הב) ובתב המרדכי פ"ק דשבת (סי' רל) בספר לפנות פננת כטן כתב בשם רש"י ל' שאסור לו לישב על כסא ארוך אשר אשתו נדה יושבת עליו וכמו על זה צמרתם הדשן (סי' רנ"א) ובהלכות נדה לאן כתב עליה דהוראה זו מומרא בעלמא היא וכתב שמתע אשתה מהגדולים היה נוהג להחיר לישב יחד על הספסל כשהוא מחובר בכותלי הבית כמו באלטנאוות לבן דלין לאסור אלא כשהספסל תלוש:

(בדק הבית) וזה לשון ארחות חיים (הל' נדה סי' ט' אות יא) אסור לישב בספסל שהיא יושבת אם אינו קבוע שלא לנענע אנה ואנה ויש מתירין אם ישב אדם ביניהם עכ"ל (עב: נדה כאן):

ובתוב עוד צמרתם הדשן דלילך בעגלה עם אשתו נדה מותר אפילו אין

בגדו וזהו צנצנו והיא צנצנה דלא הוי אפילו באשת איש אלא מדרבנן היכא דליכא יחוד כגון דהפתח פתוח לרשות הרבים אסרינן נדה מהיקשא דאשת איש אסורא אלא וי"ל דמסתבר טפי לאסור הוא צנצנו והיא צנצנה לפי שמתקרבין ונהנין ומתממין זה מזה ואפילו היכא דליכא יחוד אסור עכ"ל ועיין שם פ"ק דשבת ופרק דיני ממונות: ופ"י זה מה שכתב רבינו אפילו כל אחד ואחד צנצנו ואין נוגעין זה בזה היינו לומר שאין נוגעין בקירוב צר זה בזה אלא ודאי נוגעין זה בזה צנצניהם ומתקרבין יחד ומתממין זה

בעגלה אלא האיש ואשתו וגם העגלה שלהם ללאו דרך חיבה הוא כמו ישיבת עגלה כיון דדכך בני אדם נכריים להמקצן ולשכור עגלה לילך בה מעיר לעיר חו לא הוי דרך חיבה אמנם ללכת עם אשתו נדה בעגלה דרך טיול לגנות ולכרמים וכהאי גוונא לא צריכא להחיר עכ"ל (ה) ואני מלאמי כמובן בשם ספר אגודה (נדה סי' מג) לב"א יכול האיש לישב עם אשתו צנצנו או כספיה ואפילו דרכי משה

(ד) ובמהגנינו כדעת ספר המצות להפסיק אדם אחר ביניהם ולא מצרכינן לכוס הדחה ואפילו אי ליכא אדם אחר שיפסיק מ"מ יריק הכוס לכלי אחר ויחזור וישפכנו דשרי כדלעיל כו' וכתב בקונטרס כהן של הלכות נדה דהוא הדיון באכילה דינא נמי הכי וכתב שם דאם הלכה האשה לאחר ששתתה או אכלה מותר הבעל לאכול או לשחות המותר דאין כאן חיבה עכ"ל: (ה) ומשמע מברבי תרומת הדין דלא התיר אלא כשאניס נוגעים זה בזה אלא א' יושב לפניו וא' יושב לאחור מיהו לטיול אפילו בכהאי גוונא אסור:

פרישה עיין צמ"ח יוסף שמיא הגהות מיימוניות דסובר דוקא כשהוא שומה תחלה אבל לא היא: (י) ונוהגין להפסיק אדם אחר ביניהם. והוא הדיון דאסור לאכול משירי מאללה (ואם הלכה האשה לאחר ששתתה או אכלה מותר לנענע לאכול או לשמות המותר דאין כאן חיבה כן כתב בקונטרס של הלכות נדה. דרכי משה. עד כאן המגיה.) רמ"א (ק"א): (י) אפילו כ"א אחד ואחד בבגדו. ואפילו בשמי מטות אסורות אם נוגעין זה בזה (מרדכי פרק קמא דשבת.) רמ"א (סי' י):

חדושי הגהות (ג) הב"ח כתב שצמ"ח האריך הרב ב"י בזה דנוקטא מוטעת הימה לפניו אבל הנכון כפי מה שכתב בקמ"ק נוסחאות "ולא ישכב" נמקום "ולא ישב" דאל"כ קשיא מנא ליה להטור לאסור בישיבה דהא לא מלינו אסור רק לישן ודלא כמו שכתב בשלחן ערוך לא ישב וכו' עד כאן וכן כתב הש"ך. ועיין ט"ו ולענ"ד רוח קדשו דיבר בו שהנוקטא הנכונה הימה לפני הרב ב"י שכן מלאמי להדיא בספר היראה כהן להרב הגדול רבינו יונה וז"ל (אם ע"ה) חזק לשונו ואסור לנענע לישב על גבי מטתה אע"פ שאינה צמ"ח עכ"ל ופוק חזי מאלן נגלא דמסייעיה והרבה פעמים מלינו שהטור דרך נעקטת הספר הזה (עיין באורח חיים ענין סוף סימן ג' ד"ה ואחר וכו') ולכן הדיון עם הרב ב"י:

הגהות והערות (כו) מצאתי, ועיין בענין זה בשלטי הגבורים על הרי"ף שבועות דף כ ע"א: (כז) אין זה ספר היראה המצוי אצלנו בשם זה אלא הספר שידוע כיום בשם אגרת התשובה: (כט) עיין בראב"ן (שהוא ספר צננת פננת) ריש סי' שלה "ונהגו סלטול וקרובה בעצמן שלא לאכול ולשתות עמה וגם שלא לישב במושבה וכו'" אולי נתכוין לרמוז לדיון זה, אך לא כתבו בשם רש"י: (ל) בספר הפרדס סי' רעא וספר האורה ח"ב סי' א כתב "אבל מחמירין אנו על עצמנו ואין אנו אוכלין בקערה אחת ולא משירי מאכלה ולא יושבין על מושבה ולא מקבלין וכו'": (לא) אולי כוונתו להלכות נדה שבשערי דורא ששם בסימן יח כתוב לשון זה. (וכן בתרומת הדין סימן רמו העתיק בשם "הלכות נדה" לענין מראות והוא בשערי דורא סימן כא): (לב) עיין במדרש תנחומא סוף פרשת מצורע (בהוספה לר' שרירא גאון) וז"ל המת בבית אין כהן גדול נכנס לשם, אבל נדה כהן גדול נכנס עמה בבית, ויושב עמה על האצטבא, ובלבד שלא תהא מתנודת עכ"ל: לב"א באגודה "בזמן הזה יכול וכו'". וכן העתיק בדרכי משה הארוך:

מפתח סדרי טהרה (ד*) ט"ס סק"ח:

זוה ולפיכך אסור אבל אם המטה רחבה ואין מתקרבין זה לזה ודאי מותר מדינא וכמו שכתב הר"ר ירוחם ומצינו ב"י מיהו לפי מה שכתב המרדכי על שם הר"ם דאפילו בשמי מטות נרין הפסקה בינתיים כל שכן דיש להחמיר במטה אחת רחבה אפילו יש לכל אחד מלע מיוחד וכן כתב בית יוסף וכן פסק בשלחן ערוך (פ"ו) והכי נקטינן: **ו כתב אדוני אבי הרא"ש בתשובה שאם הוא חולה וכו'.** נראה דה"ק דכל מה שגדה אסורה לעשות לבעלה כגון להושיט לו חפץ

מדה לידו או לשמשו לכל תשמישי גופו והנעלה מנעל ושאר תשמישים שהוא נרין מותרת לשמשו כשהוא חולה רק שמוהר ביותר מהרמח"ל פניו ידיו ורגליו פירוש שהיה והיה שלא תשפוך על ידיו אפילו הוא רוחץ והיא מוזקת וכן אפילו אינה מוזקת על ידיו אלא נוגעת מים חמין בספל והוא רוחץ בספל מזהר שלא לעשות בפניו אם אפשר דומיא דהנעם מטה בפניו דאסור אע"פ שאינה נוגעת בו: **ותימיה למה לא כתב הרא"ש מזהר ביותר במזיגת הכוס בפניו וי"ל דמזיגת הכוס יש לו היתר נקלם שינוי כגון להניח לפניו ביד שמאל או על הכר וכיוצא בו אבל הנעם המטה ורחיבת פניו אין להם היתר בשעושה בפניו ולכן כתב שמוהר מהם ביותר שמוכל להזהר ועוד יש לומר דס"ל להרא"ש כמו שכתב בהגהות מיימוניות (פ"א) אור (ו) בשם רא"ם (י"א) השלם סימן כו (כד): דלא בעינן שינוי אלא כשעושה יחד מזיגה והוספה אבל מזיגה או הוספה כל אחד בלבד שרי אפילו בלא שינוי ועוד כתב שם דוקא מזיגה במים אבל מזיגה מן הכלי כמו שאנו עושים אין נראה בו קירוב דעם וכו' ועוד כתב הרשב"א (מוה"ק כ"ו ע"ג ד.) דדוקא מזיגה היין אסור אבל שאר המשקין חוץ מן היין שרי וכמפורש כל זה בבית יוסף ולכן לא כתב הרא"ש שמוהר ביותר רק מהנעם מטה בפניו והרמח"ל פניו ידיו ורגליו דאליו מזיגת הכוס אשכחן ליה היחרא טובא כדפרישתי: **כתב רבנו אלעזר רבה (פ"טו) דלמך לה לאשמו של אורח תלמיד שמה הבחל** כל הפך שמה הבחל לו אם השמן נגע מך אמה לו ח"ו שלא היה מקפיד לד' כי אם במאכל ומשחה עד כאן ומצינו בספר המרומה סימן פ"ט וי"ל בקצת להן אסור ליגע באשמו כל ימי נדחת אפילו באצבע קטנה ויש נוהרין אפילו להושיט לה שום דבר ולכל הפחות דבר מאכל ומשחה טוב ונכון לזהר שלא יושיט מידו לידה עכ"ל ולפי זה נראה נכון דהרא"ש בתשובה הכי קאמר אף על גב דבבב"א במאכל ומשחה נכון לזהר כמו בהרמח"ל פניו ידיו ורגליו והנעם המטה מכל מקום בחולה מותרת לשמשו בכל הוספת הדברים שהוא נרין וכל תשמישין ואפילו במאכל ומשחה רק שמוהר ביותר מהרמח"ל פניו וכו' דכיון שהזכירו אותם במרחל להדיא לאסור יש להזהר בהם ביותר:**

טו"ז כתב אדוני אבי הרא"ש ז"ל בתשובה שאם הוא חולה ואשתו נדה ואין לו מי שישימשו זולתה וכו'. זה לשון הרא"ש בתשובה [ג] רק שמוהר ביותר שמוכל מהרמח"ל פניו ידיו ורגליו והנעם המטה לפניו דמאחר שאין לו זולתה אי אפשר שלא תשמשנו ע"כ ונראה בהדיא דכל היכא דאיכא מי שישימשו אפילו ע"י הדחק לא שרינן לה לשמשו כלל: **ואיכא** למידק מאחר שהוא כותב שמוהר מהרמח"ל פניו והנעם המטה מאי ניהו שאר תשמישים שהיא אסורה לעשות לו אם היה לו מי שישימשו הא כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ משלשה הנך מרי ומזיגת הכוס (כמותא סא) ואפשר דמזיגת הכוס בלבד הוא דקא שרי לה מפני שאין לו מי שישימשו אלא דלישא דמותרת לשמשו לא משמע דליהוי משום תשמיש חד לחודיה ואפשר דמשום דהרמח"ל פניו והנעם המטה נמי שרו היכא דאי אפשר בענין אחר וכדדייק לישנא דמזהר ביותר שמוכל אלא דלפי זה לא היה לו לרבינו להשימש מינה שמוכל ושמה י"ל דאחר תשמישים דקא שרו לה אם אין לו מי שישימשו היינו להושיט מידה לידו כל דבר וכן נראה שהיה מפרש מה"ר איסקר"ל שכתב בתרומת הדשן [ה] על אשה חולה שאסור לבעלה ליגע בה כדי לשמשה כגון להקימה ולהשכיבה ולסמכה ואע"ג דכתב בורה דעה דאשיר"י כתב בתשובה ואם הוא חולה ואין לו מי שישימשו זולתה מותרת לשמשו וכל לומר דר"ל שימוש בלא נגיעה כגון להושיט לו דבר מידה לידו וכן שאר שימושים שהם נגיעה על ידי דבר אחר ואפילו אם תמצא לומר דר"ל כגון להקימו ולהשכיבו ולסמכו ומשום דלאו מילי דחיבה ניהו כהרמח"ל פניו והנעם המטה בפניו אלא מילי דעבדות ניהו מ"מ אין ללמוד היתר לנדון דידן דר"ל דוקא כשהוא חולה והיא צריאה שרי דכיון דחולה הוא ליכא למיחש להרגל עבירה דאין יצרו ממגבר עליו מפני משש כמו לה] אבל כשהיא חולה והוא צריא איכא למיחש להרגל עבירה

שמה יתגבר יצרו עליו ויפייסנה (ו) ורבינו ירוחם (נכ"ו ח"ד דף רנד ע"ג) כתב בשם הגאונים מי שהוא חולה ואשתו נדה לא תרחץ פניו ידיו ורגליו ולא חזיע לו אם המטה ושאר המלאכות מותרות לעשות עכ"ל ומשמע דהני ב' מלאכות לא משתרו בשום גוונא כלל אפילו אין לו מי שישימשו ומכל מקום מה שכתב ושאר המלאכות מותרות איני יודע מה בא ללמד דהא אפילו הוא צריא הווי שרו שאר מלאכות דאם להחיר מזיגת הכוס לא הווי ליה למימר "שאר המלאכות" בשלחן רבים:

יז וכתב עוד בתרומת הדשן (פ"י רנז) בשם גדול אחד דאשה [נדה] חולה ובעלה רופא אסור למשש לה הדפק ונראה מדבריו שאפילו כשאין רופא זולמו אסור וגם בתשובת הרמב"ן סימן קכ"ז אסר לבעל למשש דפק אשתו נדה ואף על פי שלשון השאלה היה נשע שם רופאים אחרים אלא דבעלה ניחא לה משום דמזומן תדיר נראה דלמאי דאסר לא שני לן יש שם רופאים אחרים לאינם ומיהו אם החולי מוסקין ואין שם רופאים משמע קלח מדבריו דשרי משום פיקוח נפש אלא דאיכא למימר דלעעמיה אול (בהשגות על פ"מ ל"ח עג) דספר דנגיעת נדה אינה אסורה אלא מדרבנן לן אבל להרמב"ם (פ"מ ע"ג, וה"ל איקו"ב פכ"א ה"א) דנגיעת לו* ערוה אסורה מן התורה הכל אע"פ שיש בו פיקוח נפש אפשר דאסור משום דהוי אצורא דגילוי ערוה וצ"ע (ז):

דרכי משה

(ו) ובחוליי דידה אין קפידא כל כך דאפשר לשמש עמה בחליה עכ"ל (תרומת הדשן) אמנם בשערי דורא בהגהה (פ"י יח ד"ה כתב) כתב דיש מתירין אפילו היא חולה עכ"ל ואני מצאתי הגהה במרדכי פ"ק דשבת (שלטי הגבורים ט: אות ה) שכתב וזה לשונו כתב הר"ם אותן שנוהרין מליגע בנשותיהן נדות כשהן חולות שזהו חסידות של שטות מפי הר"ר טוביה מבראנה עד כאן לשון ההגהה שם: (ז) עיי' לעיל סימן קנ"ז מדין זה: **פרישה**

(ח) **מותרת לשמשו רק שתזהר ביותר בהרחצת פניו וכו'.** וא"ת מה היא מותרת כשהיא אסורה באלו וי"ל כגון מזיגת הכוס וגם הוספה מיד ליד ועיין בתרומת הדשן דמשמע משם דשרי גם כן להקימו ולהשכיבו ולסמכו והחמיר יותר כשהיא חולה שאישה ישמשה שער האיש תקפו עליו מכשהוא חולה **חדושי הגהות**

[ד] ב"ל כ"ט דין ג': [ה] סימן רנ"ב: **הגהות והערות**

[ג] **בספרו** שו"ת רשב"ש לא מצאתי ועיין בספר החשב"ן להרשב"ן ח"ג סי' מב שכתב כן רק במטה קבועה במעויכה או בקורות קבועין בכוחל ושלא יהיו פנים כנגד פנים אלא אם כן מרחק רב בנייהם או מחיצת דין, ועיין בלחם ושמלה בלחם סק"ח והכמת אדם כלל קטו ס"ה: [ד] ר"ל לאפקוי מרש"י שאמר הושטת כל דבר, כן משמע שם בספר התרומה ותיבות "שלא היה מקפיד וכו'" הוא ובר"י סה"ח, ואולי תיבת "ע"כ" שייך אחר "ח"ר": [ה] **ב"ז** בקיצור הדינים (מפתחות) שכתחילה הספר (ובקצת ספרים נדפס בסוף הספר), וכתבם בעל התרומה בעצמו: [ה*] **בתרומה** ד" שחשש בחו", ועי"ש מה מכאן עוד בזה והביאו בדר"מ הארוך אות ו: [ז] **צ"ע** דבב"י בהקדמתו לכיאוורו כתב ש"השוכות להרמב"ן" הוא מהרשב"א עי"ש, ועוד קשה שבתשובה זו עצמה משמע דלא כרידא ליה דכל קריבות דרבנן ואילו הרמב"ן בהשגותיו על ספר המצוות סוכר כן בכיורו. שו"ת פני יהושע ח"ב סימן מד (כא) ועי"ש מה שהאריך עוד בזה. ריש להוסיף דהרשב"א גם כח"א סי' אלף קפח מספקא ליה בזה עי"ש. ועיין בשדי חמד כללי הפוסקים סימן י אות ט: [ז] **הרמב"ם** לא הזכיר נגיעה אלא חיבוק ונישוק, עיין ש"ך כאן סק"כ ובסימן קנו סק"י:

ואם הוא מואר לפניו אף יתהוה דבר מחאר . וזו פירש לשון הרב ז"ל מספק על דבי אליהו על פונתו ולפי ספירה בדברי הרב ז"ל כלל . ומה הכרח היה בלמוד לכתוב ספירה בפי' פסוק זה כי להודיע שהכסף הוא מורה על פלגומו כנר הניא לזה דמיון מספוק כי יד על כס י"ה ולא היה לורך לרב ז"ל להזכיר פסוק זה דמיון לזה ויכתוב ספרו במקום אחר . גם אם כונת הרב ז"ל בפירוט הפסוק הוא לומר כי השמים קדומים מה פומק י"ה בזה בפי' הפסוק ש"עריך להעלימו תחלה ואח"כ לפרשו . והמפרש הזה לא הבין כוונת הרב ז"ל בספירה הממשי' ולא כוונתו בפסוק הזה והאמ' הוא מה שכתב : **ענין נר** עוד כתבת שמות ימ"א זע"מל כי"ד הם יולאים מספוק לו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וכו' כמדומה לי שספר מועטע מדומן לך כי חכמי הקבלה כך כתבו כי באלפא בי"ח של מוסף שנה שהיא מאוספת י"ה של"ש שמי' של הקב"ה והם קרי"חא ימ"ה זע"מל והם בחילוף סדר האותיות . וכשהספך האלפא בי"ח יבואו בסדרן והשם הא' יולא פטרשת קרבן שחרי"ם . והשם הב' הוא יולא מפרשת מוסף של שנת . והשם הג' יולא מפרשת קרבן בין הפרטים . וכתבו ג"כ העקובלי' של השמ"י האלו יולאים מהפסוקים ע"י לירוף האותיות כמו י"ה מל"ה יו"ה י"ה מל"ה אלהיים מה שלא חוכל לנרף את נחלתו ע"כ פירשו ולא הורשתי לפרש יותר ממה שלא הרשתי הם . אבל אמת רואה שלא ילגלג האלפא בי"ח מהפסוק לא כי יולא אחד מנ' שמי' הללו כסדר . ולירוף האותיות הוא קוד גדול ויודע ה' כללאל לנרף האותיות שנהם נכרה העולם (ברכות ל"ה ע"א) ואינם דברי' שיעלו במכתב אלא מהפס' לאון למי שזכה בהם :

ענין נה

עוד כתבת הא' דלמר רב המינוח כל מאן דמימד ימורא דא כל יומא חדוה זמינא ליה מלפילא מהכא דלחון אל"ן שי"ט מהאי סטרא ומלרף לחון למפרע שרי ובמישר חיים . ובימניך אשתא בפסוק שמש ישרל למפרע שרי ובמישר חיים . והיאך יולאים מזה הפסוק שי"ט דברך . והנה י"ה בספך הסרון וכך הוא הלשון המדוקדק שי"ט מהאי סטרא וא"ת מהאי סטרא . וכך פירשו כי ע"י"ן של שמש גדולה וכן דל"ת של אחר זהסוד פד ה' בנס וכשהספך ע"י"ד משמיע וא"ת ישרל שי"ט כמ"ס פמוחה שהוא סוד מלכות מיחאה כי י"ד יריעה יכנסו בה . ומ"ס פמוחה הוא סוד מלכא עילאה לא יכנס בה אדם . וכן ישרל מאחד א"ת וזהו מודו זמינא ליה מלפילא שי"ט באלפא וא"ת כחלה ובסוף . והסוד אכ"י אשתא ב"ה וגם שרי יקן לו חיים . כי ש"י שמש שהוא הקלה הראשון הוא שרי למפרע כי השי"ן המאחרת באלפא בי"ח לאות דל"ת וי"ד היא ראשונה בשם שרי ומ"ס של אחר שהוא הקלה האחרון היא חיים במישר כלו' כישר הסך למפרע כי כן סדר האותיות באלפא בי"ח ובהרבה מקומות י"ה מישר שהוא לשון יושר ארץ מישר ארמא עיקמא :

ענין נו

עוד כתבת כי לא הספיק לך תשובתי בענין שתי' לחון שבי"ק שהם ס' תיבין בשחטול פסוק בשכימלו והקשית ע"ז לסי שאין אלו אותיות אלא תיבות ובלשון המדרש תיבין כן הוא האמ' בלשון המדרש הוא תיבין מיוחדת רחיה שהכח תליסר תיבין מנראשית עד אלהים תיבא . וכן אמרו בענין קלין בחושבן תיבין דיעק' ה' ביום נרה . וגם באלפא בי"ח של אל ארון על כל המעשים אמרו דליוון לחון בחשפן תיבין . וגם אי ידעתי זה כי הרנה יש יולא באלו כחות מדרש' אלא שהצינ מחייבו לפרש במקום הזה לחון תיבו' שהרי מן שמש עד ובשעריך יש יותר מששים אותיות וימפרע לפי מקומו וכן במדרש אחר אמרו ולריך לכיון במי"ט לחון דשמש ובשכימלו לסלקא במי"ט מרעין דיבולא וחשיב קודשא בריך הוא להאיה בר נש באלו קיים אורייתא כולה דלחיה במי"ט פנים ע"כ . וכדי שלא יקשו המדרש' זה לזה ראוי לט לרמוק ולפרש אוחס' נדר שישכמו ללחיה לשון המדרש הוא הקורא ק"ש על מעמו כחקה ושמעתי פירושיה שמוסף שני סקוקים שהם בידך חשקיד רוחי וכי ועורה כבודי וכי ובחוספי זה יש שמי לחון ויותר טוב מכל זה כשממנה כל האותיות שלימו' שפסוק שמש חיוולא אוחס' ששים על דרך ו' . שמש . שי"ן מי"ט ע"י"ן . ישראל . יו"ד . שי"ן . רי"ש . אל"ף . למ"ד . יוד"ד . יו"ד . ה' . וי' . ה' . אלהיו . אל"ף . למ"ד . ה' . יו"ד . טו"ן . וי' . יוד"ד . יו"ד . ה' . וי' . ה' . אחר . אל"ף . ח"ת . דל"ת . סך האותיות ששים :

ענין נז

עוד כתב' כמה שפירשתי לך דיבסס מערופיתא שהיא מטרופא כלומר שיחמתק וימקא מלכלך . הקצית כי לפי הדקדוק אמ"ס היא ימרה . וגם יבסס ר"ל דיבוק וקירוב והנה קושי' המים אינה קושי' כי מלינו ומלואנו לא רוחן כי תסול המים על הנקוי והרציה והמתוק אם הוא דבקוה הוא דבק' עם הקדושה והנקוי' והע' אר' . וכבר נמלא לשון כסוס במדרש על הנקוי והלבון . כמ"ס דעכ"ז ע"י"ן חורין ט"י"ן בלמא . מא' עממא בנין דשלטי חוררי יתבסס אל"ף כלומר יתקא ויתלבן וכן אמרו בפסוק וא"ש כי ימרט ראשו וכד' חמשבר מניה שער' דרישא איתבסס . ובגניי כך חקיקי פהור הנה מסורס שהבסוס אל"ס הוא נקיון וטהרה וכן אמרו שם וכבסו בגויהם והטסרו . ובגין דיתבססו ימיר בפי' כהנא דלמי מסטרל דחסר עילאה ללרמא ליה דכתיב והרף וכי' :

שאלה נח

תלמסאן : שאלת הגדה כי"ד יתהוה עמה בעלה ואם ימי נרות כימי ליוון או יש בייחיה הפרש ואם היא מלעת השולחן כפי' בעלי' ולא אובלת עמו על שולחן או על מפה אחת . ואם אובל עמה בקצרה אחת עם אגסים אחרים . ואם ישב עמה על השמיכה או על המחלי' . ואם ישב עמה ע"י קרקע בקירוב ד' אמו' ואם יקח מידה כלום (ח"ג) ?

או משלך מידו לידה ואם ישו סיג מסה אחת הוא כסריו ויהי נסריו ואם יכול לדבר עמה דרך שחוק כדרך שמדבר עמה כשהיא טפורה ואם הוא רשאי ליגע בכנדיה . כשהם לבושים עליה או חלואים . ואם יכול ליטב על מטתה או ליטן עליה . ואם יוכל ליגע בה בעץ או בקנה . ואם יהיה אחד מהם חולה אם חוכל ליטב בלדו או אם תאכילו ותשקפו והליע לו המטס כפי"ן ותלביסו כנדים ותחלין לו אחרים ותמשש בכשרו אם הוא חס . ואם יוכל הוא ג"כ לפשו' לה כן . וי"לר מדדוק פלמא . ואיזה יוס תחליל לנסור את יוס שפסק הדס עולה למי"ן ואם מטפס במי"ן או שכתה מתי פסק הדס מאי תקנתה וי"לר מטבול ומתי מטבול אם יוס ז' נספירה או יוס ח' . ואם ביום או בליל' ואם לריך בעלה לעמוד עליה עד שמתבול או אשה כשר' ואם נאמנת לומר כנר ענלתי ומה הם הדבר' שחוללין ומה הן שאין חוללין ואם נאמנת לומר ספורי' אי' אחר שאמרה עמאה אי' . ואם חוכל להקריס טבילי' יוס אחד ולמחר תע"ב עם בעלה . ואם מתבול בשבת או ביום או בליל' או ביום ח' . ודין כהמים שנמלאו בכנדה או בכנדרו . ואם יכול לשמש כלא עדי' או כנר אחר וכנדיקת העדי' אם היא נאמנת על שלו והוא על שלה . ודין אם לא בדקו כלל או אם אכדו העדים קידם בדיק' או אם שמשו קודם כדיקה ואח"כ נמלא כהם בעדים ודין אם יוכל לשמש לפני וסאה או לאחר זמן וסאה ומה הוא חייב על כל דין ודין כפי' עלמו . ודין היולדת זכר או נקבה ודין המפלת זכר או נקבה . ודין ספק אם הסילה אם לאו . ודין ספק אם הסילה זכר או נקבה כמה תשב ותטבול ואם נהיה בזמן הזה דם עוהר אם לאו והם כמולי' אם הוא כרס נרות אם לאו :

תשובה

אין הפרש בין ימי ליוון ליום נרות שאין אשה עולה מטומאתה אלא בטבילה ודורות הראשונים היו טובלי' אחר ז' אם פסקה טבילה דלורית' ואח"כ סופרת ז' נקיים כמנהג בנות ישראל . ובהם אמרו בפי' דשכ"ג (י"ג ע"כ) שהי' מיקל אוחו תלמיד ליגע בה ואמר אליה זכוני לטוב ברוך המקום שצדקו שלא נשא פנים לחורה לפשות סייג מדבריהם כי"כ ר"ת ז"ל . כי מותרת להליע שלחן כפי' בעלה שלא אסרו אלא הליע ממקוה כפי' . ג' לאכול על שלחן אי' בקצרה מיוחדת לה הראש"ד ז"ל אסר לריך כי אכסנאים זה לאכול כשר זה אובל בנייה ובס' עמודי' גולה כמות שאמנו אובלין בשלמות גדולות אין להקפיד כי אם בקצרה אחת דלפי' עם אחרים אסור . ד' ליטב סמוך לה בקרקע ע"ג מחללת מותר וא"ל ברחק ד' אמות שלא נאסרה אלא עיטת ממס וכי"כ הרמב"ם ז"ל . ה' אסור לבושע דבר מידו לידה . ובגמי' כפ' אף ע"ס (פ"א אי') משמע דוקא מידו דלכילה אבל רש"י ז"ל ה' מותר אפי' להושיע לה משפת וכן נהגו . וליטול מידה המיוק נראה שמוחר דתי נושא את עלמו . ויהפליך . יודו לידה מותר שלא אסרו אלא על ידי חבור כבוסטה . ד' ליטב כמ"ס אחת אסרו בגמי' כפי' דשכ"ג (י"ג ע"א) הוא בכנדרו והיא בכנדה כמ"ס א"ש שהכתוב הקטין ביוחקאל שאלמר ואת אשת רעוה לא עמא וזל אשה כנרת עומאתה לא קרב וכל שבי"ב שהיא אסורה עם אשת איש אסורה באשתו נדה אבל יש לחלק בזה אם המטה היא מיוחדת לה אסור כמ"ס הראש"ד ז"ל בס' בעלי הנפש . וכן אם היא משוללת אבל אם אינה מיוחדת לה אם המט' היא רחבה ואינה מתקרבין זה לזה ודאי מותר שלא אסרו אלא קריבה . אבל זה אינו אלא ייחוד . והף ע"ס שבשאר עריות אסור להתיימר . עם אשתו נדה מותר להתיימר כרזיתא בפי' דכחכות (ד' ע"א) ובפרק הדר (ס"ג ע"כ) ובסנהדרין (ל"ז ע"א) אמר' כהאי סוגה בשושי"ס . ובלבד שמהא ימנה ככלי מלע מיוחד לה והוא ככלי מלע מיוחד לו . בלכות (פ"א מ"ה) שנינו אל תרבה שמה עם האשה באשתו אמרו ק"ו באשת חבירו . ובאבות דר' נתן פ"י באשתו נדה לא תמי' זיל פירש באשתו טבורי' ח' בעת החולי' אם אסור קריב זה לזה והל"פ וכל הדברים האסורים משום הרחקה אם לא . הרשב"א ז"ל א"ת המימר בזה בתשובתי . ולא תחיר אלא אי"כ יש לורך פסוק נפש ואין אחר בעיר שיעשו דברים אלו על ידו ולפי' הגרש' אסר להקל כליסורין דרנן להמרפאות בהם שלא במקום סכנה כדמוכח בפ' כל שעה (כ"ה ע"ג) וכל מה שאסר להחזיר בזה הוא בדברים הנכנסים בגוף שאין מתרפאין בהם אלא במקום סכנה וכי"כ הרמב"ן ז"ל בס' מורה האדם מי"מ אם אסר על ידי אחרים לא תחיר איסורא דרבנן . פ' ליגע בכנדה בעודה לטובה יש להחריק . אבל בשאינן עליה מותר שלא יאסר משכב ומושב שלה אלא לעריות חגל לבעלה לא . " האשה לריכה לבדוק את עולמה יוס שפסקת בו וכהנו הנשים ללוש חלוק לכן בין השמשות או לדרך נדר לכן להפסיק בין חלוקה המלוכה לבשרה ומתחלת לנסור מיום המתרת ז' ימים ולבסוף ז' ימים טובלת בליל ח' אם מר"ה ואם מחשפתה מהנכנסים מטבול למותרת שהיא יוס ח' לתחלת ספירתה ויוס שפסקה אינו מן המנין כמות שהיו עושות בנות כותיים (נדה ל"ג ע"א) ואפי"ס שהר"ה ז"ל ה' מיקל בזמן הזה שיהיו עושות מונות ז' נקיים אין לסמוך עליו כיון דמשויין להו טושות ודין כדן זנות . קודם טבילה מדדוק עולמה וכן בכל יוס ואם לא בדקה אלא ראשין ח' דיה . אבל אם לא בדקה ראשון ז' לריכה לנסור ז' ימי' אחר' כנדיקה דבעין ספורים כפיניו והכי איתא בפ' מיוחדות (פ"ט ע"א) וכן פסקו האחרונים ז"ל ונדיקה זו היא שחכמים נדר לכן או למר נסן בחורין ובסדקין עד מקום שהשמש יוס והכי מוכח בפי' דנדה ואם עתה בנימין תחליל לנסור מאותו יוס שהוא כבוד לה אם בדקה זו ומדדוק כסוף המנין ואם לאו מספור ספירה אחרת כנדיקה . י"א טבילת נדה היא כליל ח' כדליתא במגלה פ"ב (כ" ע"א) וכיומא פ' י"כ (פ"ח ע"א ע"ש) ובספחים פ' (אלו דברים

יורה דעה קצה הלכות נדה סעיף ו ז ח

באר הגולה

זה בזה: הנה ואסילו יש לכל אחד מלע צפני עלמו ואסילו אם שוכנים בשתי מנוח (לג) והמנוח (יא) נוגעות זו בזו אסור בבייחא גדלים דף כ"ט וכו' וכו' וכו' רב כ"ט וכו' וכו' רב יוסף ט"ז ל"ט וכו' וכו' הרשב"א בח"ה דמן העקב בלמוד לכל מקום המנוחה צה

מהחי השובה (ח) שנהיה. הואיל והיא מותרת לו לאחר זמן אינו צה לדיי ממשול. ש"ך :

נראה דאסור דהא בלשח רעבו אסור כמיש צרכות דף כ"ד קול בלשח ערוה וכחז הרמ"ש ט"ז פירוט לשמוע וכי כל הפוסקים ולי"ע : (יא) נוגעות זו בזו. עיין בספר מקור חיים ס"ק לג. שכתב דמלשון המדברי (שמונו. הוליה רבז דבר זה) משמע דדוקא אם רגלי הננוט נוגעים זו בזו אסור דלא שוכב האיש והאשה פנים נגד פנים ויכולים להסתכל זה בזה ויכול לזוז לדיי הרגל דבר משליכ אם רלש הנספס נוגעה צדגלי חדרתה וכיש רלש הנטה צדלש חדרתה שאין יכולין לראות זה פנים של זה מותר אלף דמימי העולם ויהגים כסתומת לשון רמ"א דכ"ע שנוגעים זה בזה אסור אלף צהשרש כל שהוא בין מטה למטה ונותר עמיד ועיין בחכמת אדם כלל קט"ז דין ה' שכתב דלפטר דלם המנוח מחוברין צכותל דנותר ע"ש. ולי נראה דהרמ"א לא מותר דבר זה אלף דוקא במנוח שלהם שלא היה מוקף נפרים למעלה כמו שמשמע לעיל סי' ק"ל ס"ק כ"ה ולקמן סי' ט"א ס"ק וזו כשהיו המנוח נוגעים זו בזו היה נראה כמטה אחת ארוכה אלף במנוח שלו כעשויים כמינה מוקף צמרים למעלה ונותר. [ועיין בספר עקרי דייטס סימן כ"א אות ת"ו כיא חז"ל דשם ספר שער הנשים סימן א' שכתב הגם דמחרים אלסקר צפני " כיא החיר לישן תחת הכילה עם אשמו נדה כשלכל אחד יש כפת צפיע וימי הכנון להמירי אם לא צמחיל קדין חלוייה צין המנוח שאינה רואה אותה עוד. ורמ"א לאסור בלף זה עיין בהשג"ח סימן ק"ט וכו' :

דרכי תשובה

מרחק רצ' לאלו דוקא אלף כל שהם רחוקות שאין מתקרצות זל"ז וכונ"ש התשצ"ץ צעלנו צפני כ"ה ט"ז וגם מ"ש דלר"ך וילון להפסיק צע"כ וניירי סלר לו המוקוס ואין המלצעות מרחקות כראוי זו מנו כדי קלף יסתרו דצריו לבי כ"ה כנז' ע"י"ש. [ועיין צפ"ק הקודם דצדרינו בזה] ועיין צפ"ק קצ' הישר פרק י"ז אות ג' שבי' נודצרי הארז"ל שלגיבין לזהר שיחיו הצ' מנוח רחוקות זו מנו צלופן שלף יגע צלילה הכר העליון שנוכסה צו צמעת אשתו הנדה וכן להיפוך ע"י"ש :

סעיף ז' (רד) אבל מותר להסתכל בה. וימינו לא יתן עיניו יותר ונדאי פן יתקבל ענות. קדרי עהרה סקטיו ונהס"ד ועיין וזה צענולה סק"ו : (לד) שנהגה. כ' צלחם סק"כ נראה פשוט דאסור לשמוע קול זמר אשתו נדה עיין בל"ח ס"י ע"צ צפ"ג ג' וצלה"ש ס"י כ"א סע"י א' עכ"ל :

סעיף ח' (לו) שתתייחד לה בגדים. עיי' צמות"ש סק"י ס"כ וכראה פשוט דלכל הטעמים אם יש לה בגדים וייוחדים אפי' נאים ונקושטים שנוותרת להלצטס ואשיג דקאמר ט"ז צפ"ס מואר צללוח (פ"י) בגדים יפנים וצלואים ללשה שנוחכסה בהן צימי נדתה (היינו שהצעל אינו מוחייב לתת לה בגדים חסודים להתכסה בהן צימי נדתה אלף אם יש לה פשיעא דנוותרת להלצטס וזה צכלל מ"ש צפ"ע"י ע' דהתירו לה להתקטע צימי נדתה וה"פ עכ"ל ועיין צפ"ע סקט"ו ועיין צמקור חיים סקל"ח ס"כ שהנונה צהבגדים המיוחדים לה לימי נדתה אינם חסודים כונו הצגדים סלוצפת צימי ליצונה אלף בהן ינוי ליצונה לימי עהרתה אין חיבוק להם צענין המלצטס ועיין צ צו"ש צזה וקיים ונ"נו הכח להם לישראל צנונהגם עיין צ והנה לפנו"ש טע"ו להלן סוף ס"י זה צסם התה"צ והרלצ"ד ד"ס להחוניר יותר צימי הליצון דלם נתייר לו איזה קולא צימי ליצון יש חשש שיצוא לדיי הרגל דבר ונאחר סרואה שהיא אינה עומאה כ"כ ח"כ ג"ס צזה נראה שאסור להניח להם ונהגם צזה שאם יראה סציוני ליצונה פושעת צגדי נדתה יקצור שאינה עומאה ג"כ צימי נדתה אונס"ל שנונהגם נוצע ונו"ש להלן צפ"י שאח"ז סע"י ג' שהנונהג להחליף חלוקה וקדיצין שלה ציוס הפסק עהרה שלה ולזה

באשכנז ומלך מחברי ומיניו אם דינו כספסל המתנדק, ולכאורה תגוי בעתם האסור, לאש משום דשמתנדק מתמוהו הוי מינה, אי"כ כל זה כשהנדק מתמוה, אבל באשכנז הספסל קצוע ורק האשכנזים זי, אבל לעת דשש געיש לכאורה אין למלק, ובש"י אגרות משה (ח"א ס"ג וס"ג ספ"ג) מיקל, ויש מחמירין.

הוא רק למי שזוהר, אבל צנינה כ"ש שיש לו הרהור כשזוכת ורק לצנת שרי, ול"ג מהי שאל דגני בעל חמיר ל"י ישיבה כשינה וגני האשה ישיבה קיל טפי, ואולי י"ל דהשש משום הרהור דידה ולכן אפילו שלא בפניו שיך מרגל ל"י כשיה ישיבה במתמו, וע"י מקו"ס, אבל צנינה לא מרגל ל"י, או דס"ל דבשינה הוי חש הרהור וצנינה רק משום דמרגל ל"י וזה רק בדד"י, ובתוה"ש (סק"ו) מולק וס"ל דהיא מותרת לשון צנינה שלו, ולהלכה אוקרים שצנינה, אבל צנינה רוב פוסקים מקילים, ושאל בפניו אפשר להחיר אף בשינה ובני"ל (אוח"ב).

ועוד צ"ע בזה דלמי המנוהר דמחמירי כתי"ו שאל לישב על ספסל אחד אפילו בשמיני מתנדק, וזהכא עכ"פ לא חשיב כספסל הקצוע מתמוה נוצדן, אי"כ פעמים שמתנדק לישב ל"ד זרים והם גרועים יותר, וגם איכא חש געיש בצאת איש וחש מכוול לאחרים, ואפשר להקל ע"י דבר המפסיק.

הדמיונה ציור באשכנזים הוא שחש על ד"אשה והוא י"כ על ד"איש כששפסל, ואם אי אפשר חשב על ידו ויפסקו ע"י קטן או דבר החולץ ממנו, ובשעת הדחק לכל הפחות ישנו במרחק מה, ואם הם עני ספסלים ממש קל יותר וישנו באופן שאינם נוגעים זו"ז.

למה, וכתב הפ"ש דלפ"ו לעת הט"ו כ"ש שאסורה היא לשכב על כרים המיוחדים לו, וכמו דלפ"ו מש"כ הט"ו (סק"ו) דגנה יכולה לשכב על סדיני צנלה, איירי דוקא באינם מיוחדים לו, או שלא בפניו, חמנו החכ"א לא מיידי בסדן אלא בכרים וכסאות כמזוין שמונים לשון עליהם דהוה כמטה עמיה, אבל סדן ל"ד אינו משמש לשניה, דאפשר לשון גלא סדן, משל"כ כרים וכסאות דקשה לשון צנלה, והפ"ש ס"ל דסדן ככרים, ולמעשה יש להחמיר בסדן כפ"ש.

בכובש מרופד ד"ש גזר מחמת עצמו — הוי כספסל המתנדק, ובשעת הצורך אפשר להקל כשיש דבר המפסיק צנינה. ומ"מ כיון דעיקרו קצוע י"ל דאינו נחש כמתנדק וא"כ חש המפסיק דוקא.

במכונות כשיש כפא נפרד לכל אחד קיל טפי, אך כשיה מתנדקת כשאלד עולה — הוי כספסל המתנדק, ולר"ד דבר המפסיק. בסדרה כשיולאים גים אסור בכל אופן דהוי דרך חובה ומתנדק וגם דרך טיול, ויש להוסיף דרך טיול.

ספה המשמשת לילנה לשניה לאשה, וציוס משנים גורפה ומשמשת לשינה, י"ל דכיון דנשתמית גורפה אינה נחשבת מטה שלה, אבל להפ"ש כשהמזוין של המטה שלה מקומו למעלה — דלגילה היא ישינה עליו — אסור לישב עליו ציוס דנקרה בר שלה, וב"ש שאסור לשכב עליו לכ"ע. ויש להסתפק אם נקרה גם מטה שלו כיון שהוא י"ן למטה במזוין המתמו, ונראה להקל בזה כיון דהנה פוסקים מחמירין לשכב במתמו, ואפילו לט"ו דואמר מתנדק להקל כאל כיון שהכר שלה למעלה ויכולה לשכב, ושע"י הלוי סק"ו ד"ה צפת"ש).

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

ש"ך סק"ו. והב"ח חולק וכו' אבל ישיבה בעלמא וכו' אין בו איסור אפילו בפני' וצט"ו אסר ישיבה ואף שלא בפניה כגירסתו בשו"ע, ובסד"ט (סק"ו) כתב דצני"ס שלפניו לא כתב להחיר אלא שלא בפני' וא"כ פשוט דאין להקל לישב בפני'. ויש לייקל בלשון ה"ו דצני"ס כחז לאסור רק ניצן ופוטט גזריו דמשמע לקולא לגעש שרי, וגני ישיבה הוירי שהוא לנוס ומשמע דגם בזה רק ישיבה שרי ולא שניה, ויש שדייקו בדבריו ובמבני ד"ש לנקוט הדיוק לחומרה ושרי רק ישיבה כשזוכת בגדיו, והוא רק שלא בפני', ולפ"ו הט"ו והב"ח פליגי רק צנינה במתמוה שלא בפני' דל"ט"ו אסור, ובוה במקום שיש לזכר אפשר

ספה המשמשת לילנה לשניה לאשה, וציוס משנים גורפה ומשמשת לשינה, י"ל דכיון דנשתמית גורפה אינה נחשבת מטה שלה, אבל להפ"ש כשהמזוין של המטה שלה מקומו למעלה — דלגילה היא ישינה עליו — אסור לישב עליו ציוס דנקרה בר שלה, וב"ש שאסור לשכב עליו לכ"ע. ויש להסתפק אם נקרה גם מטה שלו כיון שהוא י"ן למטה במזוין המתמו, ונראה להקל בזה כיון דהנה פוסקים מחמירין לשכב במתמו, ואפילו לט"ו דואמר מתנדק להקל כאל כיון שהכר שלה למעלה ויכולה לשכב, ושע"י הלוי סק"ו ד"ה צפת"ש).

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונגיעה שנוגע בסדן שהוא מלוכך ברם אין איסור, אי"פ שקצת נודדו"י מזה, ושיבוש הוא: חמנו בדע"ס מונח מ"ה האשכול (הל' ספלה וק"ש ס"ג) ונחמל אשכול שם בשם כמה גאוניס להחמיר בזה שכן היה מנהג

בא"ד. ונראה דב"ש הוא שהוא לא תישן במטה שלו דיש טפי דרדור: דאו נהגו החשמים צנינה על ולכן איכא טפי הרהור, וצנינה צמטו אין חש לט"ו, ואע"ג דהיא מותרת לשנות שוריו כוס שלו — חש חש הרהור

ז לא יחבל אפילו א בעקבה ולא ב במקומות המכוסים שבה. (אכל ג) מותר להסתכל בה מקומות הגלויים שבה (כ) בשם הרמב"ם (ז) :

שבת ה"ו
שאל מטה אדם כנגד ראש מטה השני, בזה שני בחרקו כל שוא, וכן ראוי אצל גדולים שהמטות היו זו לאחרי זו, ואומרים בשם מרן החו"מ ז"ל שאמר דשאיה ישיבה במטה מותר לו לישון אפילו כשהמטות נוגעות, דאין אסור בגניעת המטה, ופשוט.

ז שיעור ההרחק בין המטות כחז צמ"ש (סק"ח) דמעיקר הדין סגי בהפרש משהו, אבל מהספין נראה שגם זה גורם מכשול, דלע"פ שיש כחן היבר שלא יגעו אך עולוים להכשל ולגנוע זכ"ז או ע"י הכרים והמטות, ומחברו"ל ה"ן מובא שיעור כדי שיהיה והמטות לא יגעו זכ"ז, וכן מסתבר מזה, וי"א כדי מעבר אדם בין המטות, וי"א כדי שלא יגעו בהשטת יד, וי"א מחק אמה, והנה לשים היזה או ארון קטן בין המטות, ולתחלה יש להספיק שיעור אמה, ונאמרים קטנים וכפי שמוציא היום י"א להסמיר בהפרש 60 ס"מ יש להסתכל להרחיק כשיעור רוח אדם, או שיעור שלא יגעו בהשטת יד, וכשעת הדחק אפשר לסמוך על המקילים כשעת הרמ"א והפוסקים דנוגעות בלד אסור, ועי' רש"י בהל"ס (קכ"ט) אשך כספן פורי ברכמי צינן, דהוא רחו בהמטה הריה — אצל היום י"א נהוג ק"י בהמטה הריה נתיים לכן, והיו לדקיק ומרדים שלא ישנו בחדר צימי נהמה, ומ"מ אין זה מדינה, והרבה חימה בערוצין (סג) ללא ישן אדם בקלעה שאיש ואשתו ישנים עם אפילו צימי נהמה, משמע דאין קפידא לישון באותו חדר.

בפת"ש (סק"ח) כחז לאסור לשמוע קול ומר אשמו מזה, דגמי מקיש לשמע קול ומר ורק יחוד החירו, ומסיק בל"ע, ולאחרי פשוט לאסור דקול באשה ערוה, וכ"כ בקל"ע (סי' קכ"ג ס"ג) ולח"ש (סק"ח), ועי' חו"ע פ"ה דא"ס (סי' כ"ז ח"ט ק"ל), וע"ע שבע אלו (סי' מ"ג סק"ח).

וגם צומרות שנת אין הימר ואפילו כשיש עוד בני צימ, ועיין שבע אלו (סי' סק"ח) אות (ז).

א בעקבה: בראשונים פלגי אם הכוונה בגמי דוקא כנגד עקבה דהיינו צימ המורפה אצל שאר מקום המכוסה מותר, או כדעת המחבר דכל מקום המכוסה אסור בעקבה שהיא כנגד צימ המורפה, ועיין חו"ע (סק"ט) שארין בזה.

ב במקומות המכוסים: וכוונתו דשער שלה נחשב כמקום המכוסה אפילו בבית. **ג** מותר להסתכל בה במקומות הגלויים: דהא לאמר אינו צריח כדמי לעיני ומיז אתונן על צמולה, הוא הכתקה משום ולא מותר וכו', אצל אינו ערוה, וזה אינו אסור באשמו נדה.

אמנם מובא בסד"ט (סקט"ז) בשם שער דורא להחמיר ולא להרבות להסתכל אע"פ שמוזר, וגדר הסמכות מרובה עיקרו משום ההסבנות ולא חילא בריציו זמן, והחכם נוהג בשמאל דוחה וימין מקדיח צעניים אלו.

בא"ד. בן סרא: צלוקת ממוקק בלח"ע (סי' א') העמיק מעשה זה שנגד מש"ז של ירמי' הנביא, ע"ש.

בא"ד. דמש"ז של אהר קפדין אהבה: אצל נגדה אין דין הנמיה.

ש"ך סק"ב. הואיל והיא מורדת לו לאחד זבין: נסד"ט (סקט"ז) וכ"ד ע"ש) מנבאל שיש הרקוקת שאסרו נגדה יותר מאשת איש ויש דברים שלא אסרו כ"כ, ומה שאסרו יותר הוא משום דלבו גם זה וכו' דמודד מותר יותר בשלבו גם, אצל יחוד והסתלות נגדה שרי כיון שמוחבת לאמר זמן משא"כ באשת איש, ואפילו גבי צמולה כפי מה אהנינו על צמולה.

א זוכרים: צמורת השלמים (סק"ח) ממה מלין ילא טעם זה שיהיו זוכרים שהיא נדה, הא צמורות (סב) מפורש הטעם שלא חמגיה: על צמלה ופד"ש שאם תלכס בגדי נדומה צימי טהרה חמגיה עליו כשיזכר מהם שהיו מלולכס, וא"כ אין זה חיוב, ועוד דלא מלינו, דין היבר אלא במקום של מינה כאלילה והלפת המטה ומיני להגריך זכירה ממידה, וזה י"ל דלח"ע דאין לגריך רק ישראל קדושים ועשו סימנים ממידים.

ובחבובות (עב) צהוזוקה נדה בשבתותי פירשו שלכזה נגדים המיוחדים לימי נדמה, ומורה שנהו קך דלח"כ אין הכירו שהיא נדה, ועוד דצמורה"ש כחז דלפטר אפילו בגדים ימים וא"כ אין דיעו טהם לימי נדמה, דשגמלא בלוחם

תרגום תהלים קכח
אשרי פלירא יהוה הלקך פדרכיו: ביגיע טובתו דכל דתלא דיי
פפך פי תאכל אשרי וטוב לך: גאשףך
פגפן פריה פירתי ביתך בניך פשתלי

ראתי: גאחמדך הדי גפגפא דעברת פרינ על שדא דביתך בך הדי שתיילא דיתא חור
 רשמי
 שמוצא למי האש, למי אמר, לך נאמר כל, נמל עמי עולמות (ממנו מנינו מ): (ג) בגפן
 לרעם משה: (ג) יגיע בפך, הנטה מיניע כמו פוריה, מני מנינו: בניך כשתילי זיתים, מה

אויבים להם לפי המחלוקת: (א) ירא ה, מלעבר על השופטים לשבת עמי. וכן נאמר אמת ומשפט שלום
 לא תעשה: הולך בדרכיו, לקיים את העשי: (ב) כי שפטו בשערכם (משה מ סו): (ג) בירכתי, עמינו כמו עבר
 האכל, כאשר האכל יגיע בפך ולא חתנה מאחרים ודי, כידן הזה שהוא בצד האדם, וכן על יד המוכר
 לחלוץ עמהם בשכר החורה, או אשרי, רוצה לומר (מקל מ סו): כשתילי זיתים, כניסיעות של זיתים, כמו
 יהיה שבחך ומהלך טוב לך, כי אז תקבל אתה כל הדיה כעץ שחיל (לעל מ 6):

שכך מושלם אין מחסור: (ג) כנפן וגי, חויה כנפן המגדל פירות העומד בירכתי הבית, הקרוב אליו להשיג
 בו לזבלו ולהשקותו בעתו, שאו הפירות מרובות וטובות, כן אשרך חלד לך בניס מרובים וטובים: כשתילי
 השם: הולך בדרכיו, בדרכי השם הם מצות עשה: כי כל גפן הוא מחור לבית מגולה לגד השמש.
 (כ) יגיע בעבור נפשך, כטוף הבא בידך ביגיע כפך, על כן אמר לגדן זה כשתילי זיתים בכחם, ושלא
 אשרך: (ג) אשרך כנפן פוריה, שתלך בעתה, ושעם יבול עלי העץ הזית:

שכת דרכי הירא את דבר ה, שיעשה זה כל מי כחך הבית ועמיה חרן לבית, וכן האשה תדיה
 שיהיה בגלות, ויזכה לראות טובת ירושלים: ירא ה, צנועה בירכתי הבית שלא תצא חרן, ואמר בירכתי
 שנוהר מצות לא תעשה: הולך בדרכיו, חוהדי כי גם בביתה תדיה צנועה, שלא תשב כפתח ביתה
 כמצות עשה ואחר כך סיפר על הנהגת מחייתו, כי שיראה עוברים ושבים, כי זה הוא דרך אשה רעה,
 הטובה הוא שיהיה ממלאכתו ולא יתנה מאחרים כל אלא תמיד תהיה בירכתי הבית, שלא יראה אותה
 זמן שיזכר ליגע עצמו במלאכה, ואם תהיה בואת אלא בעלה ובני ביתה, אבל בניס יצאו חרן
 הנהגה: (כ) אשרך וטוב לך, יאשרוך בני העולם, למלאכתם ולצורך הבית כמו שיצאו לחרן ענפי הגפן
 ויהיה לגמול טוב מאת האל תברך, וזהו מה שפירשו שיהיו פרים ורבים, ואם תהיה אשרך בזה הדרך, יהיו
 רכותו זיל אשרך בעולם הזה וטוב לך לעולם בניך כשתילי זיתים, והמשיל אותם לזית, כי עץ
 הבא: (ג) אשרך, בסגול האליף, אמר גם כן מנהגות הית אינו מקבל ההרכבה מעץ אחר, והשתלם טובים
 הטובות בעולם הזה שתצוה לאשרך שתהיה כנפן בני אביהם, כך הכניס שילדו מנעה ולא נקמה אלא
 עץ שנוסעין אותו בתוך הבית הלא גפן, שיש בני לבעלה, ועוד המשיל לזיתים, כי עצי הזיתים יהיו
 אדם נוטעים אותו בירכתי ביתו, וכשתגדיל מוצאים יורקים ולחים כל ימות השנה, כך הם יהיו בחרם
 אותה מחור הבית ולחרן אל השמש, והנה שרשה הטובים במעשיהם הטובים:

מדרשי חז"ל
אשרך כנפן פוריה, אומי אשרך כנפן פוריה, כשריא
 בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. (חולץ מד):
 (ג) **אשרך כנפן פוריה וגי**, היראה זיתים כחלום זוסרי פרי
 רבי וקאי עסקיה כיתים, היני מלי פרי אבל איילי הדין
 ליה בניס מרובים שנומה: בניך כשתילי זיתים, (מכתי מו):
 הירואה גפן טעונה כחלום אין אשתו מפליג נפלים, שנאמר:
 אשרך כנפן פוריה, (שם).

מדרשי חז"ל
אשרך כנפן פוריה, אומי אשרך כנפן פוריה, כשריא
 צנועה בירכתי ביתך, או בניך כשתילי זיתים, וכן אמת מצא
 כשרה, ויאמר הנה באהל ויאמר שוב אשוב אליך הנה כן
 לשרה אשתך, (למנוט):
אמר רביל: אשרך כנפן פוריה בירכתי ביתך בניך כשתילי
 זיתים, מה זיתים אין בהם הרכבה אף בניך לא יהא בהן
 פסולת, (למנוט):

תרגום תהלים קכט
חור לפתוך: יהא זיתים סביב לשלחך: ל הנה כירבן וברך
ארום היבנא מחפך
גברא דחל מן קדם יי
ה יברכך יי מציון
ותחמי פטובא דירושלם
כל יומי חדי: ותחמי
בני לכוך שלמא על הפעלות רבת צררני מנעורי יאמרנא
ישראל: ברכת צררני מנעורי גם לא יכלו
דאחאמר על מסוקין ישרא

דאחאמר על מסוקין ישרא, ברכת צררני מנעורי יאמרנא
 רשמי
 זיתים אין לסס הכננה כן אין צנון פסול: (ס) מציון, שחלם שער השמים: כסוב ירושלים, ושממת ככל
 הסוב: (ו) וראה בניס לבניך, ולא יעולו לקטועה עמוד חלמה, וזה שלום על ישראל, (מוספות): בניס

מצודת ציון
 (ב) יכלו, מלשון יכלו:
 יהיו מסובים על שולחן אחרים: (ד) הנה כי בן, הנה כאשר כן בבכות אלו יבוכו וגי: (ה) יברכך ה, כי
 יבך ה מציון מקור שפע הברכות כולן: וראה, ותהיה רואה טובות ירושלים בעת בנינה: (ו) שלום, וראה
 שאמר בחלילת המקרא עומדת במקום שנים, וכאילו אמר וראה שלום על ישראל, רוצה לומר הדי וראה
 בשלום ישראל כאשר ישבו על אדמתם: (א) רבת צררני, הן רבת עם צררו אותי מעת נעורי: (ב) רבת וגי,
 רוצה לומר עם כי רבים קמו עלי, מכל מקום גם כולם לא יכלו לי לעשות בי כלה:

מדרשי חז"ל
חור לפתוך: יהא זיתים סביב לשלחך: ל הנה כירבן וברך
ארום היבנא מחפך
גברא דחל מן קדם יי
ה יברכך יי מציון
ותחמי פטובא דירושלם
כל יומי חדי: ותחמי
בני לכוך שלמא על הפעלות רבת צררני מנעורי יאמרנא
ישראל: ברכת צררני מנעורי גם לא יכלו
דאחאמר על מסוקין ישרא

מדרשי חז"ל
חור לפתוך: יהא זיתים סביב לשלחך: ל הנה כירבן וברך
ארום היבנא מחפך
גברא דחל מן קדם יי
ה יברכך יי מציון
ותחמי פטובא דירושלם
כל יומי חדי: ותחמי
בני לכוך שלמא על הפעלות רבת צררני מנעורי יאמרנא
ישראל: ברכת צררני מנעורי גם לא יכלו
דאחאמר על מסוקין ישרא

מדרשי חז"ל
חור לפתוך: יהא זיתים סביב לשלחך: ל הנה כירבן וברך
ארום היבנא מחפך
גברא דחל מן קדם יי
ה יברכך יי מציון
ותחמי פטובא דירושלם
כל יומי חדי: ותחמי
בני לכוך שלמא על הפעלות רבת צררני מנעורי יאמרנא
ישראל: ברכת צררני מנעורי גם לא יכלו
דאחאמר על מסוקין ישרא

מדרשי חז"ל
חור לפתוך: יהא זיתים סביב לשלחך: ל הנה כירבן וברך
ארום היבנא מחפך
גברא דחל מן קדם יי
ה יברכך יי מציון
ותחמי פטובא דירושלם
כל יומי חדי: ותחמי
בני לכוך שלמא על הפעלות רבת צררני מנעורי יאמרנא
ישראל: ברכת צררני מנעורי גם לא יכלו
דאחאמר על מסוקין ישרא

כתרא דלעיל אלמא דסבר תלמודא דאין חילוק לרבא בין ספיקא לגזירה. ותו דבהגה"ה במיימוני¹¹ איתא וד"ל כתב הרמב"ם¹²: הורו מקצת בעלי הוראה שאינה אסורה בסמוך לווסתה אלא בתשמיש, אבל שאר פרישות לא החמירו עליו שאין כאן אלא חשש בדבריהם ע"כ. נראה דר"ל שאר פרישות כגון שלא יגע בה או שלא יאכל עמה ומזיגת הכוס וכה"ג דהן הרחקות ופרישות, לאפוקי חביקות ונשיקות דנהנין מהן כמו מתשמיש ולא מיקרי פרישות ובכלל תשמיש הן, ומדלא שרי אלא לשאר פרישות משמע בהדיא דחיבוק ונישוק דאורייתא אינון אסירי.

אמנם ההיא דפ' בתרא דיבמות יש לדחות כדפרש"י התם⁹ בהדיא כיון דספיקא היא ולא הרחקה, וגזירה מ"ל לאו ומ"ל כרת דהא תרווייהו דאורייתא אינון, כי היכי דחשו שלא יכניס עצמו לספק כרת ה"נ יש לחוש שלא יכניס עצמו בספק לאו, אבל לעולם נוכל לומר דרבנן גזרו ומחמרי טפי בכרת מבלאו. וצ"ע על זה פ' הערל (יבמות פב, א) דלא משמע התם כפרש"י, דמשני נמי רבא התם דיש חילוק בין כרת ללאו לענין העלאה באחד ומאה דאינו נמי אלא מדרבנן כמו משהו דחמץ, ופריך תלמודא עלה דרבא והא רבא דאמר בדאורייתא לא שנא לאו ול"ש כרת, ופרש"י¹⁰ דהיינו רבא דפ'

סימן רנא

דדוקא ישיבה על הספסל ביחד נראה בדרך חיבה דרך אוהבים להתקבץ יחד ולהתוועד בכה"ג. אבל בישיבה בעגלה שדרך בני אדם נכרים להתקבץ כמה פעמים לבא יחד ולהצטרף לשכור עגלה בין כולם ללכת בה מעיר לעיר לאו מילתא דחיבה היא כלל, דאפילו אם עכשיו אין בעגלה אלא האיש ואשתו וגם עגלה שלהם היא מ"מ לאו דרך חיבה הוא. וכן שמעתי שחלק אחד מהגדולים דלעיל¹ והיה נוהג להתיר לישוב יחד על הספסל כשהוא מחובר בכותלי הבית כמו שרגילים לעשות באצטבאות בבית החורף וכבתי הקיץ, והיה אומר דאין לאסור אלא כשהספסל תלוש. אמנם ללכת בעגלה עם אשתו נידה דרך טיול לגנות ולכרמים וכה"ג לא ברידנא להתיר⁸.

שאלה: אשה נידה מהו שתשב עם בעלה על העגלה ללכת מעיר לעיר, בדרך זה שלא יגע בה כלל כגון הוא לפנים והיא לאחור.

תשובה: יראה דשרי¹. וכמדומה לי קרוב לודאי שהתיר לי אחד מהגדולים², וכן ראיתי מועתק מספר אגודה³ דשריא ואע"ג דכתב מרדכי בפ"ק דשבת⁴ בשם ספר הפרדס⁵ משמו של רש"י שאסור לישוב על ספסל אחד שאשתו נידה יושבת עליו, והך נמי דמי להאי. נראה דאין לדמות להוראה זו אלא מילתא דדמיא לה לגמרי שאין בה סברא לחלק, דבהלכות נידה⁶ כתב עליה דהוראה זו חומרא בעלמא היא, וא"כ נוכל לחלק

סימן רנב

אם ת"ל דר"ל כגון להקימו ולהשכיבו ולסומכו, ומשום דלאו מילי דחיבה נינהו כהרחצת פניו וכהצעת המיטות כפניו אלא מילי דעבדות נינהו, מ"מ אין ללמוד היתר משם לנ"ד. דר"ל דוקא כשהוא חולה והיא בריאה שרי, כיון דחולה הוא ליכא למיחש להרגל עבירה דאין יצרו מתגבר עליו מפני שתשש כחו, ואין האיש מתקשה אלא לרצונו ואין דרך להתאוות בחוליו, ולהרגל דידה לא חיישינן דאין אשה תובעת כפה, ואף אם היתה תובעת אין בו כח להתאות ולהתקשות, אבל כשהיא חולה והוא בריא איכא למיחש להרגל עבירה שמה יצרו מתגבר עליו ויפייסנה, ובחולי דידה אין קפידא כל כך, דאפשר לשמש

שאלה: אשה שהיא חולה ורצה בעלה ליגע בה כדי לשמשנה כגון להקימה ולהשכיבה ולסומכה שרי או אסור.

תשובה: יראה דאסור ליגע בה אפילו באצבע קטנה¹, ואע"ג דכתב ביורה דיעה² דאשירי כתב בתשובה³ דאם הוא חולה ואין מי שישמשנו זולתה מותרת לשמשנו ובלבד שתזהר ביותר מהרחצת פניו ידיו ורגליו והצעת המטה ע"כ, מהכא היה משמע דשרי דתמא קאמר דמותרת לשמשו. אמנם נוכל לומר דר"ל שימוש בלא נגיעה כגון להושיט לו דבר מידה לידו וכן שאר שימושין שהן בנגיעה על ידי דבר אחר, ואפי'

9. ד"ה מה לי איסור לאו. 10. ד"ה והא רבא. 11. פ"ד מאישות אות ח'. 12. צ"ל רמב"ן — נדה סג, ב.

סי' רנא: 1. רמ"א (סי' קצ"ה ס"ה). 2. מהר"ר אהרן — [עפ"י לקט"י ח"ב עמ' 23 וע"ש בשם מהר"ל]. 3. ח"י אגודה שבסו"ס מהר"ו (עמ' ק"ס סוף טור ב'). 4. סי' רל"ח. 5. לפנינו איתא שם בשם צפנת פענח, ובאמת כן איתא לפנינו בראב"ן סי' של"ה, ואילו כהפרדס לרש"י ל"מ מידה. 6. שערי דורא הלכ' נדה סי' י"ח. 7. מהר"א הנ"ל. 8. רמ"א שם. וענ"כ.

סי' רנב: 1. שו"ע (סי' קצ"ה סט"ז) וענ"כ, ועי' כנה"ג שם מרדב"ז (ח"א סי' ב'). 2. סי' קצ"ה. 3. כלל כ"ט סי' ו'.

חלק א

קנר אגרות יורה דעה משה

להתיר עיי"ש. ומאשין עדיף מספינה של הרמ"א דכוונתו לספינה קטנה שמתנדנדת מצד האשה וכן בעגלה מתנדנדת הרבה פעמים מצד ישיבתם. דמאשין הוא כספינה גדולה שאין הנדנוד כלל בשביל הישיבה עיין בזבים פ"ג וא"כ יותר נוטה שבמאשין אף לטיול יש להתיר באופן שלא יגעו זב"ז ע"י הנדנוד כגון בהוא לפנים והיא לאחור או איפכא או אף במקום אחד אם רחוקין זמ"ז ועם עוד אנשים ודאי יש להתיר. ובפרט שעצם איסור ישיבה על ספסל אחד הוא חומרא בעלמא עיי"ש בתה"ד.

ידידו.

משה פיינשטיין

סימן צג

באיסור שהצרכו ז' נקיים לנדה במקום פו"ר

ט' ניסן תשי"ז.

מע"כ ידידי הרב הגאון המפורסם מהר"ר חיים אלעזרי שליט"א הגאב"ד דקענטאן, אהייא. הנה ידע ידידי כתר"ה ששאלה זו כבר היא על הפרק יותר משתי שנים וכבר באו אלי יותר מעשרים וגם חותנו דכתר"ה בא אלי זה יותר משנה להתיישב בזה וגם אצל הגרי"א הענקין שליט"א היו שאלות אלו ועדין אנחנו מדחים מלהשיב כי קשה מאד מאד להקל בדבר שהחמירו בו טובא אף שנתחדש עתה בשנים אלו שנוגע זה לכמה אנשים למצות רבה דפו"ר אף שיש לי בזה טעמים להיתר ולכן למעשה אין להתיר ויראה לדחות הדבר לשואלו. אך מה שבא כתר"ה בדבר חדש שמשמע שפשיטא לכתר"ה שמצד איסור שלו היה מותר משום שהוא רק איסור דרבנן וכל פלפולו הוא רק אם היא שאינה מצוה על פו"ר רשאה לחטוא באיסור קל כדי שיוכה בעלה במצוה רבה דפו"ר כמו שהתירו לשחרר בשביל פו"ר והתירו לעבור על עשה דהשלמה בשביל קיום חברו במצות פסח ויותר מזה מצינו בב"י באו"ח סוף סימן ש"ז דגם לעבור על איסורי שבת באיסור סקילה כדי להציל בתו משמד שרי לתוס' בלא פשעה וכן פסק שם בש"ע עיי"ש במג"א ובט"ז. לא נראה לע"ד דהא מוכרחין לומר דאין

דהביא הט"ז מהפרישה ומהב"ח שמנתחין חתיכות קטנות בקערה אחת הוא נוטל אחת והיא אחת שאסור אף שהחתיכה שאוכל הוא אינה ממה ששירה מ"מ אסור מצד שהוא מקערה אחת כזו שהדרך שנותנין שם רק לאחד ומצד חיבתן והתקרבותן שבין איש לאשתו אוכלין שניהם מאחת לכן אסור. ולכן כתב הט"ז דמשמע דכשנותנין בקערה החתיכות הגדולות שאין הדרך לתת זה לפני אחד אלא להרבה שיקחו משם לאכול בכלים האחרים אין בזה איסור והטעם שהוא כמו הפת הגדול וקנקן הגדול. שעיקר הטעם הוא דדבר שהדרך הוא לתת לאחד שייך קרוב דעת וחיבה כשיאכלו שניהם ממנו. (ופלא קצת על הפ"ת סק"ה שהקשה על המשאת בנימין שכתב דאם כל בני הבית אוכלים עמהם מקערה זו ליכא איסור מדינא אך יפה להחמיר, דהא יש לאסור מטעם שירי מאכל שלה וכשאוכלין מקערה אחת בודאי אוכל משירי מאכל שלה. דפשוט שהמ"ב אירי באופן שלא שייך איסור שירי מאכל כהא דחתיכות קטנות שמ"מ אסור מצד דין דקערה אחת שבזה סובר שליכא איסור מדינא כשכל בני הבית אוכלין עמהם בדרך זה אך שמ"מ טוב להחמיר.)

וממילא נראה שבקערת חמאה שהדרך שכל אחד נוטל בכף ובסכין משם חמאה למרח על חתיכת הפת שלו שיש להתיר מדינא ואף שכתב הט"ז בחתיכות הגדולות לשון שמשתמש בכלי אחר בינתיים הוא רק התם שאם אין להם כלים אחרים הרי נמצא שיצטרכו להחזירם להקערה להניחם שם כשיצטרכו לחתוך פת או להפסיק באכילתם באיזה דבר ולחזור וליקח משם כדרך רוב אכילות ונמצא שישתמשו שניהם בהקערה ההיא גם לאכילתם שזה אסור דהו אוכלים מקערה אחת ומ"ל מה שבתחלה הונח שם שלא לאכילה לכן מצריך הט"ז שיהיה להם כלים אחרים להניח שם. אבל בחמאה שישתייר החמאה על הפת ואין הדרך להניח הפת המרוח בחמאה בקערת החמאה יש להתיר. אבל מ"מ יפה להחמיר בזה משום שנראה קצת כמקערה אחת וגם לפעמים אפשר לבא לשירי מאכל אם לא גזירה ולקחה חמאה הרבה יותר מצורכה והחזירה החמאה שנשארה בהכף ועל הסכין להקערה וישכת ויקח הוא אח"כ את הנשאר למרח על פתו. אף שמדינא אין לאסור בשביל חשש זה.

ד ולענין אם מותר לילך עם אשתו נדה במאשין מצד הנדנוד. הנה איתא ברמ"א סי' קצ"ה סעי' ה' בעגלה או בספינה שמותר לילך מעיר לעיר לצרכיו אבל לטיול לא ילכו והוא מתה"ד שמסתפק לענין טיול דהוי כעין דרך חיבה וכתב כה"ג לא ברירנא

סימן פא

במקוה שמניחין ליכנס לשם רק סמוך לצאת הכוכבים איך עדיף לעשות החפיפה

החפיפה בביתה וגם לחזור ולרחוץ קצת בבית הטבילה בלילה. אבל לכתחלה יותר טוב כדכתבתי.

סימן פב

באשה שצריכה ליסע להמקוה בטעקסי לעיר אחרת אם יכולה ליסע לבדה

ובדבר אשה שצריכה ליסע בטעקסי להמקוה שבעיר אחרת סמוכה, ודאי טוב אם נוהג הטעקסי הוא איש, שהבעל יסע עמה שהרי הוא סמוך לערב שיש חשש יחוד אף בדרך קרובה ועוברים שם הרבה מאשיגעס, משום שקשה אז לראות מה שנעשה בהטעקסי שהיא נוסעת, שמסתבר שאף במקום שאין לחוש שמא יבא לידי ביאה ממש, אם יש לחוש שמא יבא לשארי התקרבות כחבוק ונשוק וכדומה נמי יש לאסור יחוד, ועל זה יש לחוש שאף בעת שעסוק במלאכתו להנהיג את המאשין יעברו על מיני קירוב, ולכן צריך הבעל ליסע אתה אף כשהנוהג הוא ישראל וכ"ש אם הוא נכרי, ואם א"א לבעלה ליסע אתה כגון שיש תינוק בבית ואין מי שיהיה עמו וכדומה, אין לאסור לה ליסע בטעקסי כיון דהוא עסוק במלאכתו וגם יש לו חזקת לא מרע אומנתו דבשביל פרנסתו אף שהוא נכרי יירא מלעשות שום דבר להנשים הנוסעות עמו (עיין כתובות דף כ"ו במתני'), וכיון שאיסור יחוד ממש ליכא שנוסע בדרך שעוברים רבים יכולה לסמוך ע"ז בשעה"ד ולא לבטל טבילתה.

סימן פג

אם מותר בעת נדתה לילך יחד לטיול או לבקר אצל חברים, ואם מותרת להחזיק נר הברלה, ואם מותרת לשתות מכוס של קידוש ששתה בעלה

ובדבר ללכת יחד לבקר אצל חברים או לטיול, איני רואה בזה שיהיה איסור דמה שהוזכר ברמ"א סימן קצ"ה סעיף ה' הוא רק שאסור לילך בעגלה אחת ובספינה אחת אם הוצרך רק לטיול, והאיסור הוא מצד הישיבה ביחד שכיון שהוא לטיול שאינן טרודין בשום דבר יש לחוש יותר שיתקרבו זה לזה

ובדבר החפיפה כיון שפותחין את בית הטבילה סמוך טובא לצאת הכוכבים ולא תוכל האשה לעשות כמנהג הכשר שאיחא בש"ע סימן קצ"ט סעיף ג' לצאת ידי שתי השיטות דפרש"י והשאלתות, שהשאלה היא איך עדיף אם לעשות החפיפה בבית ביום ולילך לשם כדי לטבול בתחלת הלילה והוא כפרש"י בנדה דף ס"ח דיותר טוב להרחיק החפיפה קצת מלעשות החפיפה בלילה שיש לחוש שמהומה לביתה ולא תחוף שפיר, או לעשות החפיפה בלילה בבית הטבילה כדי שתהיה סמוך ממש לטבילתה כהשאלתות בתוס' שם. הנה הש"ך כתב בשם מהרש"ל בסוף סק"ו שאם תקבע זמן הראוי לחפיפה טובה שלכן אין לה מה למהר שהרי לא תטבול קודם הזמן אף אם תחשוב שכבר חפפה היטב, שרי אף לרש"י וכן תקנו במקומו לחוף בלילה ותעסוק דוקא שעה אחת שלא תהא מהומה לביתה ושרי אפילו לרש"י, והצורך שתיקנו כן כתב בשביל שלא ירגישו בטבילותיהן כשיצריכו אותן לילך ביום לבית הטבילה עיי"ש, ותקנה זו הרי ג"כ טובה כמנהג הכשר שבש"ע שג"כ יוצא גם שיטת רש"י, וא"כ טוב יותר לעשות כעצה זו שתבא לבית הטבילה כשיפתחו אותה ותקבע שלא תטבול קודם לשעה משעת כניסתה לשם אף אם יהיה נדמה לה ולהאשה המשגחת שחפפה היטב, ואף שאין במקוה זו תקנה קבועה לכל הנשים מסתבר שג"כ תצא ידי שיטת רש"י, ולא שייך בזה לא פלוג כיון דאף לרש"י אין בזה איסור לתוס' ולהב"י ולהש"ך, אלא שיותר טוב לחפוף ביום, ורק להב"ח איכא שמא דאיסורא אחר שאיפסיק הלכתא, וסברתו דחוקה והוא דעת יחיד, וגם להב"ח לא מצינו שעשו תקנה קבועה לומר לא פלוג כיון שלא הוי דין זה אלא אלכתחלה, ולכן טוב יותר לעשות כעצת מהרש"ל אף שאין שם בהמקוה תקנה זו לכל הנשים, ואם יודעת שאינה צריכה שעה שלימה באשר שרגילה לרחוץ בכל יום ואין לה שערות ארוכות, תקבע עכ"פ זמן הידוע לה שתוכל לעשות חפיפה טובה במתינות בלא מהירות, שקודם הזמן שתקבע לא תטבול בשום אופן ותצא בזה ידי שתי השיטות רש"י ושאלתות כעצת מהרש"ל, ואם אי אפשר לפניה להיות בבית הטבילה זמן גדול כשהיית מעשה החפיפה הוא כשעה"ד ותעשה או

סימן פד

**בענין אשה שזמן שאפשר לה להתעבר
הוא בלילות הסמוכים לוסתה שא"א לה
להמתין החמשה ימים שנהגו
קודם ספירת הז"נ**

כ"ג אדר ראשון תשכ"ב.

מע"כ ידידי הנכבד מו"ה ר' זאב וואלף סילווער
בערג שליט"א.

הנה בדבר האשה שזה כמה שנים שניסת ולא
נתעברה ולדעת הרופאים הוא משום שזמן
שאפשר לה להתעבר הוא בליל העשירי מהתחלת
ראיית הוסת שלה וכאשר הרבה פעמים אירע לה
שפוסקת לראות דם ביום השני וכשתעשה הפסק
טהרה ביום ההוא יהיו ז' נקיים בגמר התשעה ימים
אם יש להתיר לה לטבול או כשיפרוש ממנה שלשה
ימים קודם הוסת כיון שהוא לקיים מצות פו"ר.

הנכון לע"ד נראה פשוט שלבטל מפו"ר לא נהגו
להחמיר בלא שמשה שהוא רק מטעם לא פלוג.
דהמנהג נעשה משום שלרובא דרובא נשים ליכא
חלוק לענין פו"ר ובזמנם אולי לא היה חלוק לשום
אשה, דהא רק עתה זה ככ"ה שנים שנתחדש זה
מהרופאים המומחים שאיכא נשים מועטות שיש רק
יום אחד מהסמוכים לנדתה שיש אפשריות לפניהן
להתעבר ואולי הוא מדברים שנשתנו הטבעיים או
שגם מתחלה היה כן רק שלא ידעו הרופאים מזה,
ולכן אין ללמד ממנהג זה לאסור גם לאלו שהוא
בטול פו"ר שהוא מצוה רבה שיש לנו לומר שבאופן
כזה אינו בכלל המנהג, ובפרט במנהג זה שהבי"י
לא חש להחמיר בזה וגם בש"ך סימן קצ"ו ס"ק כ"א
אף שסובר כהמנהג כתב שהך דלא שמשה גזירה
רחוקה היא, ולכן אין לנו אלא באופן שנהגו שלא
היה נוגע לפו"ר אבל כשנוגע לבטול פו"ר אינו
בכלל המנהג.

ועיין במל"מ פי"ב מגירושין הט"ז שכתב
דבעיגונא איכא סברא גדולה דלא אמרינן לא פלוג
אף בדין ממש שאסרו חכמים אך הביא מהמ"מ פ"ז
ה"ג לרש"י שאמרינן לא פלוג אבל אני בארתי
בתשובה נדפסה עתה בספרי אגרות משה על אה"ע
סימן מ"ה שעכשיו יצא לאור שגם להמ"מ לא אמרינן
לא פלוג בעיגונא והתם הוא מטעם אחר עיי"ש, ולכן

בישיבתם ויבואו לידי נגיעה, אבל בטיוול בהליכה
ברגליהם ליכא שום איסור דאין מה לחוש. ולילך
במאשין לטיוול עיין בספרי אגרות משה על יו"ד
ס"ס צ"ב דמאשין עדיף מספינה שכתב הרמ"א
דכוונתו לספינה קטנה שמתנדנדת מצד האשה דמאשין
הוא כספינה גדולה שאין נדנוד בשביל הישיבה
ומותר אף לטיוול באופן שלא יגעו זב"ז וע"י הנדנוד
כגון ברחוקין זמ"ז אף בספסל אחד וכ"ש בהוא לפנים
והיא לאחור ואיפכא עיי"ש. ומש"כ מע"כ שאולי טוב
יותר שאדם אחר יפסיק ביניהם, הנה מש"כ הרמ"א
בישיבה על ספסל ארוך שמתנדנד שאסור שיש
מתירין כשאדם אחר מפסיק הוא כשהמפסיק הוא
ברחוק ממנה שלאחרים ליכא איסור מצד הנדנוד,
אבל במאשין שדחוק המקום לשלשה וכשיושב האחר
בין האשה ובעלה הרי יהיה דבוק ודחוק להאשה אין
להתיר זה שאיסור א"א חמור יותר, ורק אם המפסיק
הוא אביה ואחיה ובנה או אמה ואחותה של הבעל
מותר.

ובדבר אם מותר לבעלה לברך ברכת מאורי
האש וליהנות מן האור כשאשתו נדה מחזקת גר
הבדלה נראה פשוט שליכא איסור בזה, דל"ד למה
שאייתא בפ"ת סק"ג מתשובת יד אליהו שאסור
לבעלה להדליק הטאבק או לחמם עצמו בגר שמחזקת
בידה וכן להדליק ממנו גר אחר, דהתם הוא מטעם
שכתב שההבל מחבר הנר שמחזקת בידה לידי
שמתחממים בו, ובהדלקת הטאבק והנר הוא ודאי
חבור, ואין צורך להראיה מהרע"ב פ"ה ממכשירין
מי"א אלא לחמום הידים, וגם רק כשאיכא זיעה
מההבל כמפורש ברע"ב שם ובלא זיעה אולי יש
להתיר גם לחמם ידיו, אבל ליהנות מהאור של הנר
שליכא שום חבור ודאי מותר.

ובדבר אם מותרת לשתות מכוס של קידוש
ששתה בעלה המקדש, עיין בסימן קצ"ה סעיף ד'
ברמ"א שרק הבעל אסור לשתות משיוורי כוס ששתתה
היא אבל היא מותרת לשתות מכוס ששתה הוא ולא
ראיתי מי שיפלוג על זה, וא"כ מותרת לשתות מכוס
של קידוש ששתה בעלה, אבל תצטרך לשתות כל
מה ששייר בהכוס אם ליכא אחרים כי אחר שהיא
תשתה מהכוס יהיה הבעל אסור לשתות הנשאר, אם
לא שיריק הנשאר ממנה להצלוחית באופן שלא
יפגום.

ידידו,

משה פיינשטיין